

Веласіпед за «дзякуй»

Аўтамабіль, які... танцуе!

Горад-унікум — Бяроза

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР 2

СТАР 3

СТАР 5

СЛУЖЫЦЬ ТАК, КАБ НІКОЛІ НЕ ДАВЯЛОСЯ ВАЯВАЦЬ

УМАЦАВАННЕ БЯСПЕКІ ДЗЯРЖАВЫ — ПРАЦЭС БЕСПЕРАПЫННЫ

Учора на ўрачыстай цырымоніі ў Палацы Незалежнасці Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўручыў генеральскія пагоны вышэйшаму афіцэрскаму саставу — прадстаўнікам Узброеных Сіл, МУС, Пагранічнага і Следчага камітэтаў, пракуратуры.

Пагоны генерал-маёра ўручаны Уладзіміру Арчакову, Сяргею Новікаву, Сяргею Трусу, Сяргею Сіманенку, Сяргею Хаменку і Ігару Буткевічу. Аляксандру Кобрусеву ўручаны пагоны генерал-маёра міліцыі. Пагоны генерал-маёра юстыцыі кіраўнік дзяржавы ўручыў Іосіфу Ляонку і Аляксандру Ракусаву. Акрамя таго, класны чын дзяржаўнага саветніка юстыцыі 3-га класа прысвоены намесніку генеральнага пракурора Аляксандру Лашыну і пракурору Віцебскай вобласці Генадзю Дыско. Кіраўнік дзяржавы таксама ўручыў спецыяльныя лісты аб аб'яўленні падзякі Прэзідэнта Беларусі выпускнікам, якія скончылі ваенныя навучальныя ўстановы з адзнакай і залатым медалём, паведамляе БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка адзначаў сімвалізм таго факта, што на цырымоніі прысутнічалі не толькі выпускнікі ваенных ВНУ — перспектывныя афіцэры, але і ўмудронныя вопытамы, якія атрымалі генеральскія званні. «Няхай гэта будзе не асноўнай, але вельмі важнай мэтай у вашым жыцці. Таму што генералаў у нас няшмат і стаць генералам у Беларусі не толькі ганарова, але і вельмі адказна», — падкрэсліў беларускі лідар.

«Давайце будзем служыць так у мірны час, каб нам ніколі не прыйшлося ваяваць. Гэта галоўнае прызначэнне арміі — папярэджанне вайны», — даў наказ кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ў сучасных няпростых умовах Беларусь забяспечвае свой суверэнітэт, абараняючыся як на ўласныя сілы, так і на ўзаемадзейненне ў Саюзнай дзяржаве, АДКБ, на сяброўскія краіны. «Мы адкрыта дэманструем ва ўсім свеце гатоўнасць і здольнасць адстойваць свае нацыянальныя інтарэсы ўсімі даступнымі спосабамі. Для гэтага ў нас створана сучасная армія, здольная адекватна рэагаваць на знешнія і ўнутраныя пагрозы нацыянальнай бяспекі і надзейна абараняць мірную працу беларускага народа», — сказаў Прэзідэнт.

Паводле яго слоў, асабовы склад Узброеных Сіл і іншых сілавых ведамстваў валодае высокім маральным духам і аўтарытэтам у беларускім грамадстве, а нацыянальная ваенная школа дазваляе рыхтаваць ваенных спецыялістаў у інтарэсах абароны дзяржавы па ўсім спектры спецыяльнасцяў — ад тактычнага да стратэгічнага ўзроўню кіравання. Якасць і эфектыўнасць падрыхтоўкі ў Ваеннай акадэміі прызнаны далёка за межамі Беларусі. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ўмацаванне бяспекі дзяржавы — працэс бесперапынны. Пры гэтым кампетэнтнасць у сваёй вобласці, выпрацоўка ўзважанага і абгрунтаванага рашэння, дысцыпліна, вытрымка, асабістая адказнасць за даручаны кірунак дзейнасці былі і застаюцца асноўнымі якасцямі беларускіх афіцэраў.

Аляксандр Лукашэнка таксама акцэнтаваў увагу афіцэраў на тым, што адным з прыярытэтных кірункаў іх дзейнасці павінна стаць ўмацаванне ў грамадстве пачуцця патрыятызму, гатоўнасці да абароны нацыянальных інтарэсаў. «Але самае галоўнае — вам трэба будзе навучаць і выхоўваць падначаленых, якія нарадзіліся і вырасталі ў суверэннай краіне», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. «Народ Беларусі даверыў вам самае дарагое — сваю мірную сучаснасць і будучыню. Будзьце вартыя гэтага даверу», — сказаў беларускі лідар.

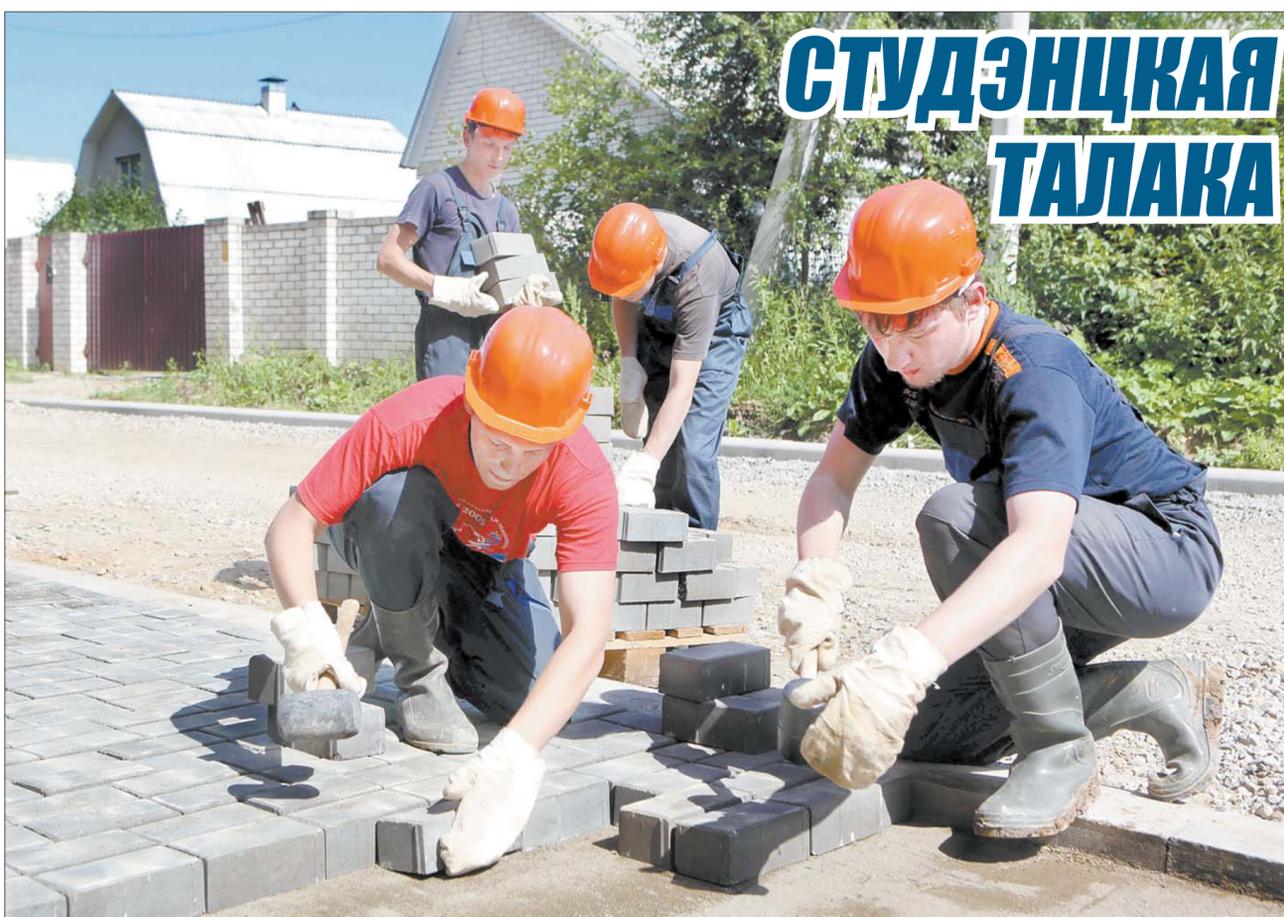
ПЫТАННІ БЕЛАРУСКА-РАСІЙСКИХ АДНОСІН

абмяркоўваліся на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка з намеснікам старшыні ўрада Расіі Аркадзем Дварковічам.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што напярэдадні ў яго адбылася размова з прэм'ер-міністрам Расіі Дзмітрыем Мядзведзевым, падчас якой закраліся цікавыя моманты візіт-прэм'ера ў Мінск. «Мы многае здолелі абмеркаваць», — сказаў Прэзідэнт Беларусі.

Кіраўнік беларускай дзяржавы звярнуў увагу на свае добрыя сяброўскія адносіны з прэм'ер-міністрам Расіі Аляксандрам Лукашэнкам і паабяцаў Дзмітрыю Мядзведзеву, што калі застануцца якія-небудзь пытанні пасля перамоў ва ўрадзе, то ён гатовы іх абмяркоўваць.

Пазней, сустракаючыся з Аркадзем Дварковічам, прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Місякоўскі адзначыў: «Ведаю, сёння (падчас сустрэчы з Прэзідэнтам, — **Завуага БЕЛТА**) адбылося абмеркаванне далейшых крокаў па нашых галоўных інтэграцыйных праектах. Мы, у сваю чаргу, ва ўрадзе будзем рабіць усё для таго, каб выканаць тэрміны», — сказаў прэм'ер, падкрэсліўшы пры гэтым, што Беларусь імкнецца выконваць усё ўзятыя на сябе абавязальствы.

СТУДЭНЦКАЯ ТАЛАКА

У Магілёве ў працоўным семестры 2014 ужо арганізаваны 124 студэнцкія агульнаадукацыйныя групы, якія працуюць па ўсёй Беларусі. Сёння ў вобласці працуюць 775 чалавек у 52 студэнцкіх атрадах. Студэнты Беларуска-Расійскага ўніверсітэта ў атрадзе імя Варашылава аздабляюць вуліцы горада новай тратуарнай пліткай.

ЦЫТАТА ДНЯ

Валерый КЛІПУНОВА, старшыня праўлення БГА «Адпачынак у вёсцы»:

«На пачатку 2014 года ў нас афіцыйна была зарэгістравана 1881 аграферма, і з кожным годам іх колькасць расце. Сёння, калі створаны прагрэсіўная нарматыўна-прававая база, вялікая колькасць электронных рэсурсаў, адукацыйных праграм для гаспадароў сядзіб, гаворка ідзе пра тое, каб палепшыць якасны складнік сельскага турызму ў Беларусі. У тым ліку плануецца ўвесці спецыялізацыю сядзіб. Яна дапаможа падкрэсліць асабістае кожнага з месцаў адпачынку, тым самым палепшыць турысту працэс выбару, а таксама сфакусавана дзейнасць гаспадароў у напрамку кірунку. Сертыфікацыя аграфермаў з'яўляецца добраахвотнай. Дарчы, спецыялізаваныя аграфермы ўжо ёсць у некаторых еўрапейскіх краінах. Напрыклад, у Італіі распрацавана 12 спецыялізацый, у Літве — шэсць. Гаспадарам беларускіх сядзіб прапанавалі сем спецыялізацый».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 16.07.2014 г.

Долар ЗША	10250,00
Еўра	13960,00
Рас. руб.	298,00
Укр. грыўня	874,20

■ Прэм'ера рубрыкі

50+ Жыццё цікава!

Жыццё напюўніцу і атрымліваць асалоду ад гэтага можна ў любы момант. Мы пачынаем новую рубрыку «50+ жыццё цікава!», дзе будзем знаёміць вас з людзьмі, у якіх гэта атрымліваецца быць самай сабой, якія ўмеюць жыць — у самым лепшым сэнсе гэтага слова.

БАБУЛЯ-СВЯТА

Побач з гэтай жанчынай хочацца выпрастаць спіну, усміхнуцца, сказаць нешта добрае...

Першую гераіню нашай новай рубрыкі называюць галоўнай бабуляй Мінска — неафіцыйна, вядома (афіцыйна 74-гадовая Альбіна Пажаева — старшыня гарадскога клуба «У гасцяў і бабуль»). Дарэчы, Альбіна Івануна здольная зламаць звычайнае ўяўленне пра беларускую бабулю. Мяркуюць самі: у яе ніколі не было халата. Яна цікавіцца ўсім на свеце. Ёй і цяпер прызнаюцца ў каханні...

«Я ўСІХ НАВАКОЛЬНЫХ УГАВОРВАЮ НАБЫЦЬ НЕДАРАГІ КМП'ЮТАР І НАВУЧЫЦА ІМ КАРЫСТАЦА...»

Мяне сустрэла яркая жанчына ў стыльных акуларах, з упрыгажэннем hand made уласнай работы на грудзях, з дагледжанымі пазноцямі («За апошнія 30 гадоў мяне ніхто ні разу не бачыў без манікюру», — прызналася яна, і гэта пры тым, што Альбіна Івануна зусім не беларучка...), праўда — на мыльцах крыху больш за тыдзень да нашай сустрэчы яна зламала нагу.

Але нават у гэтым яна знайшла свае плюсы. «Па-першае, я сустракаюся з чалавекмі, якіх даўно не бачыла: яны мяне наведваюць, — з аптымізмам кажа Альбіна Івануна. — Па-другое, мне проста патрабна была перадышка. Я ўвесь апошні час жыла бегам. Я атрымлівала ад гэтага велізарнае задавальненне, але ад стомы нікуды не дзвенешся...»

■ Жыллё

СТАЛІЧНЫ РЫНАК ПАЧАЎ АЖЫВАЦЬ

Эксперты прагназуюць, што на працягу яшчэ двух тыдняў у Мінску захаваецца дастаткова колькасць таннага і якаснага арэнднага жылля. А потым чакаецца студэнцкі ажыятаж

Нагадаю, што да апошняга часу попыт на арэнду жылля ў сталіцы быў мінімальны. І гэта не толькі сезонная тэндэнцыя. Справа ў тым, што з пачатку года ў сферы куплі-продажу кватэр на рынку жыллявай нерухомасці назіраецца спраўдны «мёртвы» сезон. Гэта акалічнасць прымусяла ўласнікаў свабоднага жылля «выкінуць» свае памяшканні на рынак арэнды. Вялікая прапанова і адсутнасць попыту згуляла з рынкам злы жарт, калі ён амаль «стаў». Пра сённяшнюю сітуацыю на сталічным рынку арэнды і прагнозы на бліжэйшую перспектыву карэспандэнт «Звязды» паведамляе выканаўца абавязка намесніка генеральнага дырэктара Цэнтра гандлю нерухомасцю «ПАКАДАН» Алена АГРЫЗКА.

Бюджэтных кватэр стала менш

Адразу адначу, што самая вялікая колькасць прапановы і, адпаведна, мінімальныя цэны прысутнічалі на сталічным рынку два тыдні таму. Сёння арэнднымі кватэрамі пачалі спраўдзіць цікавіцца маладыя спецыялісты, што скончылі ВНУ, а таксама абітурыенты, якія маюць дастаткова балаў, каб ужо цяпер лічыць сябе студэнтамі. Гэта крыху падкарыктавала цэнікі, аднак тэндэнцыя на агульнае патанненне арэнды працягваецца.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ТРАГЕДЫЯ ў МАСКОЎСКИМ МЕТРО: 20 ЧАЛАВЕК ЗАГІНУЛІ, БОЛЬШ ЗА СОТНЮ ШПІТАЛІЗАВАНА

Прычыны аварыі невядомыя. Слова «тэркт» сярэд версій не гучыць. У Маскве абвешчана жалоба.

Катастрофа адбылася на Арбацка-Пакроўскай лініі маскоўскага метро ў 08:39 на Маскве на перагонне паміж «Славянскім бульварам» і «Паркам Перамогі»: сшылі з рэак вагоны цягніка. Пры гэтым тармажэнні вагоны практычна скруціла на стыву, адзін з іх разарвала. У МНС заявілі, што колькасць загінуўшых

ISSN 1990 - 763X 14131> 917719901763008

узрасла да 20 чалавек. Гэтую ж лічбу называюць афіцыйны прадстаўнік Следчага камітэта Расіі Уладзімір Маркін. Раней прыводзілі іншыя звесткі — усе спадзяваліся, што ахвяр усё ж менш.

Велізарная таксама колькасць пацярпелых: 118 чалавек шпіталізаваны, многія з іх у цяжкім стане. У некаторых траўміраваных — пераломы пазваночніка. Двое — у коме, пішучь СМІ. Восем пацярпелых знаходзяцца ў рэанімацыі ў інстытуце імя Скліфаскоўскага. «Уніз пастаянна спускаюцца з насілкамі. Выносяць з-пад зямлі. Хто без прытомнасці, хто стогне ад болю», — паведамлялі раней відэаочыніцы.

Увогуле сваякі загінуўшых у метро атрымаюць 3 млн руб. кампенсацыі, пацярпелыя — да 1,5 млн руб., паведамляе РІА «Навіны». Па даручэнні мэра Масквы Сяргея Собяніна будуць выплачаны кампенсацыі сем'ям загінуўшых у памеры 1 млн руб., пацярпелым — па 500 000 руб., патлумачыла прэс-саркатар кіраўніка горада Гульнара Пянько-

ва. «Таксама па лініі метрапалітэна дадаткова будзе выплачана страховае пакрыццё», — цытуе яе агенства. Аб прычынах трагедыі ўчора не паведамляліся. Вядома толькі, што цягнік з пасажырамі затрымаўся ў тунэлі каля станцыі метро «Славянскі бульвар» з-за падзення напружання, а таксама былі падаржаныя на падземным, якія цяпер не пацвярджаюцца. «Напружанне

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка выказаў спачуванні Прэзідэнту Расіі Уладзіміру Пуціну, усяму расійскаму народу, родным і блізім загінуўшых пры аварыі цягніка ў Маскоўскім метрапалітэне, паведамліў у прэс-службе беларускага лідара. «Паведамленне пра аварыю цягніка на Арбацка-Пакроўскай лініі Маскоўскага метрапалітэна, што прывяла да чалавечых ахвяр, болям адгукнулася ў сэрцах беларусаў, якія шчыра падзяляюць з Вамі пачуццё смутку», — гаворыцца ў спачуванні.

КОРАТКА

Сярэдняя стаўка па крэдытах у Беларусі да канца года можа скласці 29% гадавых.

Дзяржава ўнёсе ў статутны фонд ААТ «Авіакампанія «Белавія» грашовы ўклад у памеры Br532 млрд.

У Беларусі на 1 ліпеня гэтага года забяспечана 100% працаўладкаванне нядбайных бацькоў.

Беларускі дырыжор Аляксандр Анісімаў узнагароджаны нацыянальным французскім ордэнам «За заслугі вышэйшай ступені».

У Мірскім замку да Новага года з'явіцца шакаладны пакой. Работу па яго стварэнні бярыцца выканаць крымскі майстар-кандыдтар Мікалай Папоў.

У Беларусі ў сувязі з рэалізацыяй закона аб амністыі з нагоды 70-годдзя вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў вызвалены 242 чалавекі.

У краіне кураць больш за 65% студэнтаў і школьнікаў. Федэрацыя футбола Бразіліі афіцыйна аб'явіла, што ўвесь трэнерскі штаб нацыянальнай зборнай па футболе на чале з Луісам Філіпам Скалары адпраўлены ў адстаўку.

КРЫЛАТЫЯ РАТАВАЛЬНІКІ

ЛЁТЧЫК-НАЗІРАЛЬНІК — АБ СВАЁЙ РАБОЦЕ, ЛЯСНЫХ ПАЖАРАХ І ПРАВАХ ПАВОДЗІН У ЛЕСЕ

Дзякуючы лётчыкам-назіральнікам Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства авіяцыйнай аховы лесу «Беллесавія» біючы свечасова выяўлены не адзін лясны пажар ды ачаг сухастую.

Старшы лётчык-назіральнік Мінскага авіяаддзялення Ігар Змітрэня сончыца па парадкам у лесе вось ужо чатыры гады. У павяты падчас дзяжурства ён прабывае ўжо 500 гадзін.

— Падчас палёту лётчык-назіральнік працуе ў якасці штурмана, — расказвае Ігар Змітрэня. — У палёт мы бярэм не толькі чамадан з дробнамаштабнымі картамі, але і сучасныя GPS-навігатары. Маршруты спецыяльна пракладзены такім чынам, каб мы ахоплівалі найбольш буйныя лясныя масівы, як мага менш залятаючы пры гэтым у палі. Справа ў тым, што на адкрытай мясцовасці заўважыць пажар могуць і мясцовыя жыхары, а вось у лясах і балотах можна не сустрэць ніводнага людскога паселішча на працягу 10–20 кіламетраў. Пры гэтым радыус агляду мясцовасці з нашай кабіны дасягае пры самых спрыяльных умовах надвор'я больш за пяць-дзясць кіламетраў.

Сумесны праект «Звязды» Міністэрства па надзвычайных сітуацыях «ЖЫВІЦЕ ў БЯСПЕЦЫ!»

СТАР 2

Зрэз праблемы

ПРАТАКОЛЫ ЛЯСНЫХ МУДРАЦОЎ

АБ ПРЫРОДЗЕ ПРЫПІСАК І ФІКТЫЎНЫХ ДАКУМЕНТАЎ

На сумеснай калегіі пракуратуры і Камітэта дзяржаўнага кантролю Брэсцкай вобласці абмеркавалі вынікі праверкі лясной гаспадаркі рэгіёна па захаванні законнасці. Парушэнняў выяўлена нямала. Але хацелася б спыніць асобна на адной згаданай тэндэнцыі...

Як вядома, работнікі лясніцтваў фіксуюць усе дробныя правапарушэнні, якія выяўляюць на сваёй тэрыторыі. У іх ёсць права складаць пратаколы на месцы, калі, напрыклад, нехта без дазволу вывозіць дрэвы з лесу альбо зазмечвае лясныя ўгоддзі, разводзіць агонь, калі на гэта дзейнічае забарона. Вось і ляснічы аднаго з падраздзяленняў Івацэвіцкага лясгаса падаў правяржачым стос такіх пратаколаў. Калі іх прагледзілі, то аказалася, што не менш за паўтара дзясяткаў дакументаў былі фіктыўнымі. Ляснічы пісаў туды нават сваіх сваякоў і знаёмых. Не за ўсё ж парушэнні накладваецца штраф, за нязначнае парушэнне можна вынесці і папярэджанне. Не ўлічыў толькі работнік лясной гаспадаркі, што такія дакументы цяпер законсасцэ ў Адзіны дзяржаўны рэестр уліку правапарушэнняў. Наўрад ці будучы удзячны яго сваякі і сябры, калі раптам у самай нечаканай для іх сітуацыі іх назавуць не вельмі законапаслухмянымі з усімі наступствамі, якія адсюль вынікаюць.

А вось 90-гадовы дзядуля, інвалід, прыкаваны да ложка не адзін год, вельмі здзіўлены, калі работнікі пракуратуры паікавіліся, калі ён быў у лесе і чаму там намесціў. Ён здгадаліся, што і на яго быў складзены ліпавы пратакол. Як толькі падпрымальны ляснічы не здагадаўся перапісаць прозвішчы з помнікаў на могілках і ўнесці іх у свае дакументы? Усё гэта можна было б, вядома, палічыць за кур'ёз ды і забыцца. Але таму ляснічаму сёння не да смеху. У дачыненні да яго распачата крмінальная справа за службовы падлог. Фальсіфікацыя дакументаў — гэта не смешачкі, а крмінальныя артыкул. І, можа, было б паўбяды, каб на такой справе папаўса адзін асобна ўзяты службовец. Самае горшае, што такое робіцца кругом. Бо работні не толькі ляснічных вышэйшае кіраўніцтва ацэньвае па колькасці напісаных папер і падобных пратаколаў. Выяўляе лясніцтва парушальнікаў, піша пратаколы — значыць, працуеш. Тонкая папка з названымі дакументамі нярэдка аўтаматычна адоўвае працаўніка ў разрад адстаючых.

Колькі гаворыцца аб прыліках у галіне сельскай гаспадаркі. А іх менш не становіцца. І перш за ўсё таму, што не выкараняюцца прычыны, якія спарадзілі прыпіскі. Нікому не хочацца быць у хвасце зводкі, каб яго лялі на ўсіх нарадах. Прыплюсавай пару лічбаў — і цудоўным чынам без лішніх высілкаў і затрат перамясціўся ў сярэднюю табліцу. А тут знаходзіцца камфортна. Розныя правяржачы едуць часцей за ўсё да перадавоўкі і адстаючых. Сераднечкам удаецца адсядзецца, а калі за тым прыпіскі хто трапіць у поле зроку праваахоўных органаў, тады можна сказаць, што яму не пашанцавала.

За колькасцю пратаколаў гоняцца супрацоўнікі прыродааховы, ДАІ, іншых арганізацый. Адзін знаёмы, сталы дзядзька, які пераходзіў дарогу ў забароненым месцы, вельмі ж прасіўся ў супрацоўніка ДАІ, каб не афармлялі пратакол. А той шчыра сказаў: «Вы ў нас першы парушальнік, а першага адпускаць — прыкмета дрэнная, мы патрэбную колькасць за дзень не набіраем».

Дык каго мы падманяем? Ці трэба нам гнацца за гэтымі колькасцямі паказчыкамі, якія нярэдка насамрэч нічога не адлюстроўваюць? Можа, пара ўсіх ацэньваць па канчатковым выніку? Аграрыў — па рэнтабельнасці, ляснікоў — па эфектыўнасці гаспадарання і парадку ў лесе, супрацоўнікаў ДАІ — па падтрыманні ўзроўню бяспекі на дарозе. Згадзіцца, леш было б, каб ляснічы больш чым суправодзіў непародна ў лясных кватэрах, а не пісаў у кабінце фіктыўныя пратаколы, нібы міфічны сіенскі мудрэц.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Абітурыент-2014

У ССНУ — БЕЗ ЭКЗАМЕНАЎ

ВЫПУСКНІКІ БАЗАВАЙ ШКОЛЫ ЗМОГУЦЬ ПАСТУПАЦЬ НА АСНОВЕ АДЗНАК У СВАІМ ПАСВЕДЧАННІ

Учора ў краіне распачаўся прыём дакументаў ва ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Абітурыенты, якія паступаюць у ССНУ на аснове базавай адукацыі (на бюджэтную і платную формы навучання), павінны завітаць у прыёмны камісіі не пазней за 31 ліпеня.

Тэрміны падачы дакументаў абітурыентамі, якія паступаюць на дзённую, вчэрнюю, завочную формы навучання ў ССНУ на аснове агульнай сярэдняй і прафесійна-тэхнічнай адукацыі, — з 15 ліпеня па 6 жніўня. Гэта тычыцца як бюджэтных, так і платных форм навучання.

Дакументы на спецыяльнасці сельскай гаспадаркі і воднага транспарту (на вочную і завочную формы бюджэтнага і платнага навучання) будучы прымацца з 1 кастрычніка па 30 лістапада.

ПРЫЁМ ДАКУМЕНТАЎ ВА ЎСТАНОВЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

У Беларусі 15 ліпеня пачынаецца прыём дакументаў ва ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі (далей УССА).

У 2014 годзе плануецца прыняць ва УССА больш як 43 тыс. чалавек, у тым ліку для навучання за кошт бюджэтных сродкаў - каля 25 тыс. чалавек.

ПРЫЁМ ДАКУМЕНТАЎ

<p>ПРЫЁМ ДАКУМЕНТАЎ НА АСНОВЕ АГУЛЬНАЙ БАЗАВАЙ АДУКАЦЫІ</p> <p>На бюджэт - з 15 па 31 ліпеня</p> <p>На платнай аснове - з 15 па 31 ліпеня*</p> <p>на платнай аснове абітурыентаў, якія вытрымалі ўступныя іспыты па спецыяльнасці, і абітурыентаў для ўдзелу ў конкурсе на сярэднім бале дакумента аб адукацыі - па 14 жніўня</p>	<p>ПРЫЁМ ДАКУМЕНТАЎ НА АСНОВЕ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ</p> <p>На бюджэт - з 15 ліпеня па 6 жніўня</p> <p>на платнай аснове - з 15 ліпеня па 6 жніўня*</p> <p>на платнай аснове абітурыентаў, якія вытрымалі ўступныя іспыты, і абітурыентаў для ўдзелу ў конкурсе для атрымання адукацыі на сярэднім бале дакумента аб адукацыі - па 14 жніўня</p>
--	---

Дакументы на спецыяльнасці сельскай гаспадаркі і воднага транспарту прымаюцца з 1 па 5 снежня

АБІТУРЫЕНТЫ ПАДАЮЦЬ У ПРЫЁМНУЮ КАМІСІЮ ДАКУМЕНТЫ:

<p>завая на імя кіраўніка ўстановы адукацыі па ўстаноўленай форме</p>	<p>арыгіналы дакумента аб адукацыі і дадаткі да яго</p>
<p>арыгіналы сертыфікатаў ЦТ, праведзенага ў Беларусі ў год прыёму</p>	<p>медыцынскую даведку аб стане здароўя</p>
<p>дакументы, якія пацвярджаюць права абітурыента на льготы пры залічэнні</p>	<p>6 фатаграфій размерам 3 x 4 см</p>

*у тым ліку ад абітурыентаў, якія павінны здаваць уступныя іспыты па спецыяльнасці

Крыніца: Міністэрства адукацыі

СТАЛІЧНЫ РЫНАК ПАЧАЎ АЖЫВАЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Калі два тыдні таму ў рэгістры прапаноў было дастаткова «слабенькіх» аднапакаёвых кватэр з цэннікам ад 300 да 370 долараў, то цяпер рэальны кошт арэнды падобнага жылля складае ўжо 340–400 долараў. Заўважце, што і гэты цэннік значна ніжэйшы, чым той, які існаваў да пачатку лета.

Кліенты выбіраюць нармальную мэблю і памяшканні пасля рамонт

Калі казаць пра кватэры коштам да 350 долараў, то якасць іх будзе крыху сумніўнай. Будучыя кватаранты згаджаюцца лепш далпаціць яшчэ 20–30 «зрэлых» і жыць у кватэрах з камфортнымі ўмовамі. Наш эксперт адзначае, што гаспадары арэнднага жылля, ад якіх з'ехалі кватаранты, спрабуюць зноў здаць сваю кватэру па ранейшым кошце, без рамонт у са старой мэбляй. Сёння такая ракіроўка без інвестыцыяў у жыллё ўжо не атрымаецца. Спецыялісты агенцтваў нерухомасці такога недагледжанае жыллё нават не прымаюць на рэалізацыю, бо яно будзе ўпарта «вісець».

Не вельмі адрозніваецца мінімальны кошт арэнды і на бюджэтнае двухпакаёвае жыллё. Нават цяпер у агенцтве існуе некалькі варыянтаў не вельмі дрэнных па якасці двухпакаёвых кватэр у Шабанах па кошце 370–400 долараў. Увогуле сярэдні цэннік стандартных двухпакаёвак складае 400–500 долараў. Тут заўважце, што двухпакаёўкі за 500 долараў здымаюць ужо кватаранты з прэтэнзіямі, для якіх мае значэнне не толькі мэбля і планіроўка ў кватэры, але паверх і нават наяўнасць паркоўкі. Менавіта сёння на рынку існуе жорсткае канкурэнцыя паміж упадальнікамі кватэр, калі любы бонус здымнага жылля павялічвае верагоднасць яе рухлівай здачы па рынкувым кошце.

Недзе ў другой палове жніўня сярэдні цэннік бюджэтных кватэр можа павялічыцца на 30–50 долараў. Такое падаржанне працягнецца толькі да кастрычніка.

У кліянтаў і цяпер яшчэ застаецца некалькі варыянтаў па арэндзе таннага бюджэтных трохпакаёвых кватэр. Напрыклад, у Чыжоўцы ёсць такая «сціплая» трохпакаёўка ўсяго за 400 долараў. Сярэдні кошт падобнага стандартнага жылля складае цяпер 450–

500 долараў. Зразумела, што па такім кошце кватэра будзе ў старым доме і са слабым рамонтам, ці ў новабудове — часткова з мэбляй, або нават без мэблі. Сапраўды якасная трохпакаёвая кватэра ў спальным раёне прапануецца кліентам за 500–700 долараў.

Назіраецца лішак элітнага жылля

Так, прапанова здымнага жылля гэтым летам істотна павялічылася. Калі ўвесну агучанае агенцтва атрымлівала прыкладна 5–6 новых кватэр, то цяпер яго каталог павялічваецца неадна на 20 варыянтаў за суткі. Аднак на бюджэтнае жыллё ў гэтым «плюсе» прыпадае толькі да 5 новых варыянтаў. Усе астатнія свежыя кватэры маюць дарагі цэннік — ад 600 долараў і вышэй. Менавіта гэтым летам вялікая колькасць кліянтаў пакінула элітнае жыллё, якое апошнім стала ўжо не па кішні.

Прамерная колькасць гэтага сегмента дарагога жылля паменшыла сярэднюю цэны прыкладна на 150–200 долараў. Напрыклад, сёння нават сапраўды якасныя двухпакаёвыя кватэры з дызайнерскім рамонтам прапануюцца не даражэй за 1000–1500 долараў. Каля месяца ў каталогу «вісець» элітная восьміпакаёвая кватэра агульнай плошчай каля 250 квадратных метраў. Такая кватэра ў цэнтры горада мае два ўзроўні, некалькі санвузлоў і сучасную ачынную мэблю. Стартвае кошт гэтых апартаменту складае 2,5 тысячы долараў. Ёсць на рынку і самая дарагая здымная кватэра за 4 тысячы долараў. Агульная плошча яе ўсяго 210 «квадратаў», але ў такой кватэры распрацаваны эксклюзіўны еўрапейскі дызайн, брандавая мэбля і шыкоўны паркет.

Студэнцкі ажыятаж павялічыць цэны нязначна

Менавіта такі прагноз даюць эксперты рынку здымнага жылля на гэты сезон. На іх погляд, сапраўднае актывізацыя свежых кліянтаў у новым сезоне пачнецца ўжо ў другой дэкадзе жніўня і працягнецца амаль да апошніх дзён верасня. На гэты раз нейкага сур'езнага ажыятажу на рынку не павінна быць, лічаць спецыялісты. Гэта тлумачыцца сапраўды аб'ёмнай прапаноўнай свабоднага жылля і дастатковай колькасцю пакояў у інтэрнэтных ВНУ. Аднак традыцыйнае павелічэнне цен на здымнае жыллё ўсё ж такі будзе.

Алена Агрызка прагназуе, што недзе ў другой палове жніўня сярэдні цэннік бюджэтных кватэр можа павялічыцца на 30–50 долараў. Разам з

700 індывідуальных прадпрымальнікаў, якія займаюцца пасутачнай здачай кватэр. Толькі за пяць месяцаў сёлета супрацоўнікі інспекцыі па падатках і зборам выявілі 35 індывідуальных прадпрымальнікаў, якія здавалі ў арэнду жылля пашанкаван на суткі, але пры гэтым не выплачвалі падаткаў.

Заданне кіраўніцтвам горада дадзена. Што будзе пасля яго выканання? Алена Агрызка лічыць, што на стандартную прыватную арэнду гэтая павіна не паўплывала, нічога сур'езнага не будзе, калі «сутачнікі» сапраўды знікнуць. Звычайна пасутачная арэнда распаўсюджана ў цэнтральнай частцы горада. Больш за тое, гэта заўсёды жыллё палепшанага камфорту, якое адносіцца да сегмента элітнага жыллёвай нерухомасці. Ну з'явіцца на рынку дадаткова 500–700 дарагіх кватэр... Стануць падобныя кватэры яшчэ на 20–50 долараў танней, і ўсё. Бюджэтнаму жыллю элітных апартаменты надвор'я не робяць.

У Маскве ўжо спрабавалі забараніць здаваць кватэры на суткі. Сёлета ў лютым дэпутат Дзярждумы ўнёс на разгляд заканапраект, які забараняе «размяшчэнне грамадзян у жылль памяшканых шматкватэрных дамоў». Дзярждума не ўхваліла забарону, і здаваць сваё жыллё на суткі па-ранейшаму можа любы ўласнік.

Такі новы від нерухомасці, як апартаменты, з'явіўся ў суседзьяў параўнальна нядаўна. На знешнім выглядзе ад кватэр апартаменты нічым не адрозніваюцца: у іх ёсць і пакоі, і кухні, і ваннаы, і ўсе камунікацыі. Толькі знаходзяцца яны не ў жылль дамах, а ў офісных будынках. Іх можна зняць на суткі, а можна і купіць у якасці жылля.

З'явілася сямейнае кампаньёнства

Недзе два гады таму ў сталіцы стартаваў новы трэнд на кампаньёнства ў звычайных кватэрах, якую здымалі адразу некалькі кватарантаў. Да апошняга часу па падобнай схеме шматпакаёўкі здымалі выключна студэнты ці маладыя супрацоўнікі адной фірмы. «Займацца» арэндой са студэнтамі на такіх умовах гаспадары жылля

былі не заўсёды згодны, бо іх кватэры пераўтвараюцца ў шумны інтэрнат. Цяпер па такой схеме кампаньёнства шматпакаёвыя кватэры пачалі здаймаць маладыя сем'і — у тым ліку і з дзецьмі. Усё часцей афіцыйна зарэгістраваныя сем'і здымаюць у сталіцы не кватэру, а асобны пакой. Арэнда паловы кватэры каштуе цяпер ад 150 да 250 долараў.

Знікненне кватэр «на суткі» на доўгатэрміновую арэнду не паўплывае

Нагадаю, што падобную прадпрымальніцкую дзейнасць могуць забараніць у сталіцы ўжо праз месяц. Прапанову аб гэтым падрыхтавала сталічная інспекцыя па падатках і зборам. Афіцыйнай прычынай стала вялікая колькасць скаргаў на шум у «сутачных» кватэрах. Заадно прагучаў намер: гасцінцы дастаткова. І несудзіцальныя для ўладальнікаў атэляў лічылі напаўняльнасці — 25–30%.

У мэр'ы сталіцы гэтую прапанову падтрымалі. Старшыня Мінгарвыканкама Мікалай Ладуцька даручыў вывучыць падобнае пытанне сумесна з упраўленнем жыллёвай палітыкі і на працягу месяца ўнесці адпаведнае прапановы ў Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Пры разглядае пытання ён параіў улічваць вопыт Масквы, дзе апарт-атэлі вывелі з катэгорыі жылля і, згодна з заканадаўствам, вызначылі які месца часовага пражывання, што, адпаведна, змяняе іх функцыі.

У мэр'ы была агучана інфармацыя аб тым, што на ўліку ў падатковых органах Мінска зарэгістравана больш як

Беражыце сябе!

НЕБЯСПЕЧНЫ КАЛОДЗЕЖ

Супрацоўнікам МНС Мёрскага РАНС давялося выратоўваць жанчыну... з калодзежа. 35-гадовая жыхарка горада Дзісна пайшла па вадку, але не ўтрымала ў руках вядра, а пры спробе злавіць яго сама ўвалілася ў калодзеж. Судска жанчыны, пачуўшы крык, выклікала выратавальнікаў.

Як распавялі карэспандэнту «Звязды» ў Мёрскім РАНС, на дзясціметровай глыбінні жанчына правяла не больш за 10 хвілін. Увесь гэты час яна трымалася за шланг ад электрычнай помпы, абаб'ярышыся нагамі ў сценкі калодзежа. Выратавальнікі замацавалі жанчыну пры дапамозе вярчэўкі, пасля чаго спуцілі штурмавую лесвіцу. Ад медыцынскай дапамогі пацярпелая адмовілася.

Паводле слоў **прэс-сакратара МНС Вітала НАВІЦКАГА**, падзене чалавека ў калодзеж — даволі рэдкае выпадак. У сярэднім за год у Беларусі адбываецца 6–7 такіх здарэнняў. Пацярпелымі звычайна становяцца людзі сталага веку, а таксама грамадзяне ў стане алкагольнага ап'янення.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ

Ну і ну!

ЦЕРАЗ МЯЖУ Ў... ЦЭЛАФАНАВЫХ ПАКЕТАХ

Пры спробе парушэння беларуска-польскай мяжы затрымалі двух выхадцаў з калужскага рэгіёна, «буфтых» у... цэлафанавыя пакеты, паведамляе памочнік камандзіра Гродзенскай пагранічнай групы па рабоце са СМІ падпалкоўнік Сяргей Шумейка.

Гэта здарылася раніцай на участку адной з застаў у Бераставіцкім раёне. Туды адразу ж прыбыў пагранічны нарад, які ў непасрэднай блізкасці ад мяжы затрымаў двух мужчын калужскага знешчасці. Яны патлумачылі, што імкнуліся ў краіны Еўрасаюза ў пошуку лепшых умоў жыцця. У затрыманых былі з сабой грошы, мабільныя тэлефоны, асабістыя рэчы і прадукты харчавання, а цэлафанавыя пакеты на нагах прызначаліся для пераадолення кантрольна-следавай паласы. Парушальнікі дастаўлены ў ізалятар часовага ўтрымання.

Барыс ПРАКОПЧЫК

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению открытого акционерного общества «Белгартромбанк» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже **помещения транспортного назначения (машино-место)** общей площадью 12,5 кв.м (инв. № 500/D-610701), расположенного по адресу: г. Минск, ул. Гамаркина, д. 9, к. 3, пом. 21.

Начальная цена с НДС – 96 924 480 бел. руб. (стоимость снижена на 20%).

Задаток 10% от начальной цены (12 115 000 бел. руб.) перечисляется на р/с № 3012108280016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней после подписания договора купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 28.03.2014.

Аукцион состоится **29.07.2014 в 14.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **29.07.2014 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

Лета ў горадзе

ВЕЛАСІПЕД НАПРАКАТ. БЯСПЛАТНА!

170 веласіпедаў і больш як 1000 ахвотнікаў пракаціцца па горадзе. І гэта толькі за адзін дзень акцыі «Веласіпед за дзякуй», якая стартвала днямі ў Мінску. Своеасаблівы падарунак — пункты бясплатнага велапракату — зрабіла жыхарам і гасцям сталіцы група кампаній А-100 з нагоды ўласнага 20-годдзя.

Пакатацца на веласіпедзе «за дзякуй» можна штодня з 10 да 20 гадзін на двух цэнтральных праспектах — Пераможаў (стацыянарны пункт пракату з 25 веласіпедамі ў парку Перамогі) і Незалежнасці (перасоўны пункт пракату з 15 веласіпедамі; будзе працаваць да 21 ліпеня каля Нацыянальнай бібліятэкі, потым «пераедзе» да парку Чалюскінцаў, Кастрычніцкай плошчы, пляцоўкі каля Палаца спорту). Акрамя таго, па суботах скарыстацца бясплатным велапракатам можна на аўтазаправачных станцыях А-100 у Мінску. Праўда, тым, хто жадае пракаціцца з ветрычым, трэба мець з сабой пашпарт, і тады — калі ласка, стыльны і камфортны гарадскі веласіпед у вашым распарадженні на 2 гадзіны.

«Нам хочацца паступова зрабіць веласіпед часткай паўсядзённага жыцця мінчан, — тлумачыць адзін з ініцыятараў праекта, кіраўнік упраўлення маркетынгу і продажаў А-100 Дэвэлупмент Ігар КОЛЬЧАНКА. — Зразумела, Мінск не ператворыцца ў адзін дзень у Амстэрдам ці Копенгаген па колькасці веласіпедістаў, але мы рухаемся ў гэтым кірунку і спадзяёмся, што пасля завяршэння праекта людзей, якія актыўна карыстаюцца веласіпедам, стане больш».

Ідэю ўжо ацанілі, напрыклад, некалькі маладых сямейных пар, якія падзілі вясельны картэж на веласіпеды, а таксама кітайская дэлегацыя, што прыехала ў Мінск з візітам. Ацанілі зручнасць велапракату і многія актывічныя сталічныя пенсіянеры.

Дарэчы, веласіпеды, якія ўдзельнічаюць у праекце, распрацаваны па індывідуальным заказе вядомым беларускім брэндам «АМІСТ» — атрымалася камфортная, яркая і прывабная гарадская мадэль, якая падыходзіць для людзей рознага ўзросту і камплекцыі. Ды і наогул высветлілася, што ахвотных паўдзельнічаць у акцыі значна больш, чым веласіпедцаў.

Але, зразумела, мала прапанаваць паслу — трэба яшчэ гарантаваць яе якасць. Таму карэспандэнту «Звязды» ўдакладніла, як прадумана пытанне бяспекі як веласіпедістаў, так і прахажыўцаў.

— Амаль штодня даводзіцца бачыць, што веласіпедысты паруюцца элементарныя правілы руху. Магчыма, у пунктах пракату варта выдаваць маляўніча аздабленыя вытрымкі з ПДР?

— Наша мэта — не толькі даць веласіпед, але і заахоўваць на ім ездзіць, паказваючы, што гэта і можна, і зручна, таму мы, безумоўна, клопцімся аб бяспецы, — пагадзіліся прадстаўнікі арганізатараў. — Перш чым перадаць веласіпед з рук у рукі, супрацоўнікі нашых пунктаў абавязкова праводзяць інструктаж па Асноўных правілах, у тым ліку тлумачыць, як трэба рухацца па пешаходным пераходзе. А кожную суботу ў парку Перамогі будзе працаваць школа навучання бяспечнай язды. Спачатку планавалася таксама выдаваць кожнаму вельшлем, але пасля кансультацый з Мінскім веласіпедным таварыствам вырашылі адмовіцца ад гэтага, каб не адлужваць людзей і не змяняць патэнцыйную колькасць удзельнікаў акцыі. Да таго ж, як паказвае статыстыка, прадужлівы аварыі і гарантэе бяспекі не ішле, а тое, што пад ішлемам.

У межах акцыі, якая працягнецца да 31 жніўня, запланаваны шэраг разнастайных мерапрыемстваў — ад забаўляльных да цалкам сур'езных. Сярод іх, напрыклад, семінар па веласіпеднай інфраструктуры жылль раёнаў, конкурс прыгажосці «Велалодзі» і «Мінскі велапрад».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК. Фота аўтара

Надзея НИКАЛЕВА

БАБУЛЯ-СВЯТА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Не дзіўна, бо дадому Альбіна Івануна прыходзіла толькі начаваць. Яна не разуме, як можна сумаваць. «Некаторыя выходзяць на пенсію і пачынаюць пакутаваць, упадаць у дэпрэсію. Але як так можна? — дзіўніла яна. — Бог падарыў нам жыццё, і нам трэба берачы і шанаваць кожнае імгненне».

Галоўная бабуля Мінска ідзе ў нагу з часам. Калі ўнук падарыў ёй на 8 Сакавіка смартфон, яна тут жа па інструкцыі вывучыла ўсе функцыі. Асвоіла камп'ютар. Цяпер карыстаецца сацыяльнымі сеткамі, мае асноўныя са знаёмымі, якія жывуць за мяжой, дзякуючы скайпу (камп'ютарная праграма, карыстаючыся якой можна практычна бясплатна размаўляць з абанентамі з любой краіны свету).

Пры мне ёй патэлефанавала па скайпе 20-гадовая дзяўчынка з Францыі, проста каб крыху пагаварыць. А на свой дзень нараджэння Альбіна Івануна атрымала 108 звонку з розных гарадоў свету!

— Я ўсіх навакольных угаварваю набыць недарагі камп'ютар і навучыцца ім карыстацца, — кажа яна. — Гэта дае столькі новых магчымасцяў! Я, напрыклад, зараз ставу за здароўем Жанны Фрыске і нават напісала ёй электронны ліст...

«ЯНЫ БЫЛІ ТАКІЯ ШЧАСЛІВЫЯ, А Я БЫЛА ШЧАСЛІВАЯ УТРАЯ!»

Мая суразмоўца цікавіцца неверагоднай колькасцю рэчэй. Эмацыянальная, захопленая, яна любіць вершы Амара Хамы, займаецца рукдзеллем, сочыць за навінамі ў краіне і свеце, а ў апошні час з галавой акуласу ў гісторыю. Яшчэ адзін любімы занятка — быць вядучай канцэртаў і свят, да якіх нярэдка сама піша сцэнарыі. «У мяне столькі праектаў у галаве!» — усклікае яна. Але на першым месцы — дабрачыннасць. «Я лічу такую магчымасць падарункам лёсу. Дапамагаю хворым дзецям, — распавядае Альбіна Пажавая. — Я доўга думала, што мне зрабіць, каб дапамагчы ім, і стала рабіць упрыгажэнні — ружы. На дабрачынных

КРЫЛАТЫЯ РАТАВАЛЬНІКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Калі заўважылі дым — падлятаем да яго. Мая задача — вызначыць квартал таго лясніцтва, дзе бушуе агонь, і даць максімальна дакладную прывязку датычна бліжэйшага населенага пункта, напрамку і адлегласці да яго. Убачанае відовішча фіксуецца на фотаапарат або відэакамеру, а ў мясцовы лясгас паступае інфармацыя па радыёстанцыі аб тым, што, як моцна і дзе гарыць. Абавязкова вядзецца бортжурнал, у якім фіксуецца палётныя звесткі і назіранні ад узлёту да пасадкі.

Пасля прылёту ўсю інфармацыю разам з фотаздымкамі і відэаздымкамі мы перасылалем праз электронную пошту і факс у Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, Мінлясгас, дзяржаўнае вытворчае лесагаспадарчае аб'яднанне і галаўны офіс дзяржаўнага прадпрыемства «Беллесавія». На працягу ўсяго палёту трымаем радыёсувязь з лясгасамі, над якімі знаходзімся ў той час, і перадаём ім інфармацыю аб сітуацыі (пажары, усыханні, ветравалы, заталенні). Вядома, што больш за ўсё лясгасы радуе паведамленне «На вашай тэрыторыі нічога не знойдзена».

ЧАСТАТА ПАЛЁТАУ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД НАДВОР'Я

— Перш за ўсё мы арыентуемся на прагноз надвор'я. Кожную раніцу Белгидраметцэнтр дасылае нам зводкі, у якіх указаны колькасць ападкаў за суткі, клас пажарнай небяспекі — усяго пяць паказчыкаў. А дзінкавыя палёты пачынаюцца пры другім класе, пры трэцім лясныя масівы аблятаюцца ўжо штодня, а двухразовае патруляванне ўдзень пачынаецца пры чацвёртым класе пажарнай небяспекі. Чым хутчэй мы знойдзем пажар, тым меншы ўрон панясе прырода.

На разведку лясных пажараў беларускія лётчыкі адпраўляюцца на трох мадэлях павятраных караблёў. Кампанію вядомаму ўсім «кукурульніку» Ан-2 складаюць самалёт Іл-103 і верталёт Мі-2. Ад тэлу авіяцыі залежыць механізм змагання з пажарамі. З верталётаў высаджаюцца дэсантнікі, якія і тушаць полымі, а пасля прыбыцця дзяржаўнай лясной аховы яны сумеснымі на-

маганні завяршаюць ліквідацыю пажару. Калі ж палёт ідзе на самалёце — то ў барацьбу з агнём уступае ўжо дзяржаўная лясная ахова лясніцтва, якой мы непасрэдна з павятраным аб'яднаннем маршруду, які праходжу за чатыры гадзіны — але гэта калі не ўдаецца адшукаць ніводнага пажару. Базируемся мы на аэрадроме ў вёсцы Хожавы каля Маладзечна — адтулі і адпраўляемся на дзяжурства. Пасля гэтага па чарзе праходзім Валожына, Стоўбычы, пасялак Шацк на

Пухавічыне, Беразіно, Крупкі, Плешчаніцы, Крывічы, Міхалішкі, Ашмянны і Сморгонь — і зноў кіруемся на аэрадром «Хожавы».

З МАЛЕНЬКАЙ ЦЫГАРЭТЫ — ВЯЛІКІ ПАЖАР

— У найбольшай зоне рызыкі загарання — хвойныя маладнякі, сасоннікі лішайнікавыя і верасовыя, — працягвае Ігар Змітрэня. — Мы падчас палёту сочым не толькі за дымам, але імкнемся знайсці і лясны сухастой, які можа стаць сапраўдным дэтанатарам вялікага пажару. Быў выпадак, калі са звычайнага пасажырскага «Боінга», які ляцеў у Нацыянальны аэрапорт «Мінск», заўважылі, што паміж аэрапортам і Чэрвенем пасярод

лесу ёсць нейкая вялікая карычневая пляма. Мне адправілі туды на разведку — паглядзець, што там дык. Восць талі і знайшлі сухастой... Дзевяць з дзевяці пажараў звязаны з дзейнасцю чалавека. Класічны сцэнарый узгарання таго ж сасонніку вельмі няярты. Ішоў грыбнік у лісіцы, пакурыў па дарозе і кінуў кудысьці ўбок не патушаны да канца недакурак. Лясная падсілка пачынае паціху тлець — і пры сухім надвор'і настане хвіліна, калі ўгару ўскідаецца першы язык полымя. Калі саспяваюць журавіны ці пачынаецца сезон палявання на качак — гэты сцэнарый разгортваецца ўжо на балотах. А іх тушаць вельмі цяжка, бо там, як правіла, гарыць торф.

— Гэта можа паказацца дзіўным, але пажары ў лясках лінікі ніколі ўзнікаюць з-за... пустых шклянных бутэлек. Механізм тут вельмі прасты. Пры пэўным вуглэпадаванні сонечных промяняў шкло можа спрацаваць як лінька. Промні факсіруюцца ў адной

кропцы на лясной падсілцы — і вось дзесьці па паляцы з'явіўся дымок...

ШТРЫХІ ДА ПСІХАЛАГІЧНАГА ПАРТРЭТА

Альфа і амега для лётчыка-назіральніка — мяненне добра арыентавацца на мясцовасці, каб як мага хутчэй вызначыць месцазнаходжанне, і працаваць з картамі. Усе лётчыкі маюць па плячыма або сярэднюю спецыяльнасць, або вышэйшую адукацыю па спецыяльнасці інжынера лясной гаспадаркі. Немаюць кампанент — стрэсастойлівасць. З фізічных выдатны стан здароўя ўвогуле і добры вестыбулярны апарат — у прыватнасці. Калі з гэтым ёсць праблемы — урачызна-лётная экспертная камісія «паставіць шлагбаум».

ЯК АВІАЦЫЯ САМАГОШЧЫКАУ «НАКРЫЛА»

— Здароўе ў працы лётчыкаў-назіральнікаў і анекдатычныя гісторыі, — узгадвае Ігар Змітрэня. — Аднойчы нам паведамілі аб тым, што з па-

РАСПАЛЬВАЮЧЫ ВОГНІШЧА, НЕ НАРАБІ БЯДЫ

Каб прагулка ў грыбы ды агады не скончылася лясным пажарам, трэба запомніць і выконваць элементарныя правілы паводзін. Не трэба распальваць вогнішча без крайняй патрэбы і ў ветранае надвор'е. Калі без вогнішча не абыходзіцца ніяк, то раскласці яго трэба правільна. Для кастрышча неабходна абраць мінеральную глебу — ясок ці гліну. У радыусе пайметра трэба згрэць ўсю падсілку і акапаць па перыметры тэрыторыю кастрышча. Яе ж трэба шчыльна абласці камянямі.

Месца пад вогнішча трэба выбіраць як мага далей ад кустарнікаў ды скошанай травы, маладняку ды тых дрэў, галляў якіх нізка звісае.

Забаронена разводзіць вогнішча ў леспасадках, якія знаходзяцца блізка ад сельскагаспадарчых палёў.

Пры распальванні нельга ўжываць бензін і іншыя гаручыя рэчывы.

Не падпальвайце чарот, не паліце сухую траву пад дрэвамі ці на палянах.

Не кідайце тлеючыя недакуркі і непатушаныя запалкі.

Не пакідайце вогнішча без нагляду ні на секунду.

Пры адыходзе трэба патушыць вогнішча — заліць вялікай колькасцю вады і засыпаць зямлёй. Пры гэтым неабходна пераканана ў тым, што ніводны вугольчык не тлее.

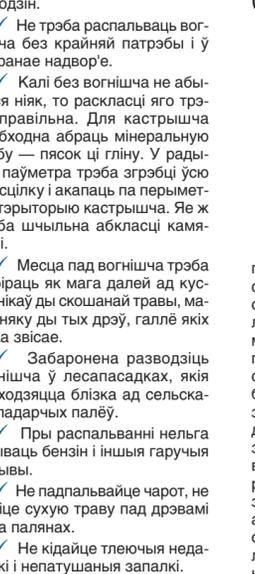
Калі вы ўбачылі, што лес гарыць, тут жа як мага хутчэй трэба адыйсці ў бяспечнае месца і набраць нумар 101. Калі ў вас ёсць смартфон або GPS-навігатор, то паведаміце дзяжурнаму прыкладныя каардынаты месца. Ісці ад пажару трэба ў наветраны бок.

Валяр'ян ШКЛЕННІК. Фота з архіва дзяржаўнага прадпрыемства «Беллесавія».

жаным дыме перадаў нейкі старонні борт — ці то ДТСААФ, ці то пасажырска. Крыніцай жа дыму, як пасля высветлілі, быў зусім не лясны пажар, а... падпольны цэх па вытворчасці самагону.

Святлана БУСЬКО. Фота Надзеі БУЖАН і з архіва героя публікацыі.

Той самы аўтамабіль, які танцуе.

Святлана БУСЬКО. Фота Надзеі БУЖАН і з архіва героя публікацыі.

Наўздагон

ТАНЦОР І ДЫДЖЭЙ НА КОЛАХ

На жаль, адзіны ў нашай краіне аўтамабіль Chevrolet Monte Carlo, які (вы не паверыце!) танцуе, а таксама... працуе дыджэем, ад'ехаў з фестывальнага Віцебска. Але ўражанні аб ім будуць дзясціцца яшчэ доўга, бо гэты «цуд» тэхнікі нікога з тых, хто яго бачыў, не пакінуў абьявак.

Шыкоўнае рэтра-аўто, вырабленае амаль што 40 гадоў таму, было ў эпіцэнтры ўвагі пражыхі і аўтамабілістаў падчас Дня моладзі на «Славянскім базары ў Віцебску». Супрацоўнікі ДАІ шчыра дапамагалі рарытэту хутчэй выехаць на дарогу, прыпаркавацца, даехаць, куды трэба...

Безумоўна, выставамі старога тэхнікі ўжо нікога асабліва не здзівілі, але грамадскаму аб'яднанню «АўтаАмерыка» дзякуючы Chevrolet Monte Carlo і іншым «колам» гэта ўдалося.

Наш Chevrolet Monte Carlo — унікальны. Такіх машын у Еўропе яшчэ толькі дзве, — расказвае Аляксандр ШУРЫН, старшыня аб'яднання «АўтаАмерыка».

Аўто можа танцаваць дзякуючы спецыяльнай пнеўматычнай падвесцы, падмае колы ў такт музыцы, прысядае... Яно мае магутнае гукавое абсталяванне: калі ўжо «выдасць» музыку — дык будзе чуць за кіламетры.

У салоне карэспандэнты «Звязды» ўбачылі аўтограф. Зразумела, каб дазволіць «сапсаваць» панэль машыны, аб якой мараць калекцыянеры, трэба вельмі паважачы таго, што распісаўся. Высветлілася, што аўтограф пакінуў Big Dane, прадстаўнік кампаніі «West Coast Customs», што аўтограф пакінуў Big Dane, прадстаўнік кампаніі «West Coast Customs», што аўтограф пакінуў Big Dane, прадстаўнік кампаніі «West Coast Customs».

«Танку на прамапоўку» і DISCOVERY «Круты цюнінг». Безумоўна, гэтага аб'яўнага чарнаскурага мужчыну ведаюць усё, хто цікавіцца аўта-тэхнікай.

Chevrolet Monte Carlo — пераможца мноства замежных

У Дзень моладзі было шмат цікавага.

У Дзень моладзі было шмат цікавага.

выстаў старога тэхнікі. Цікава, што ў Польшчы аўто заваявала «бронзу» сярод каля 80 рарытэтных «колаў». Кубкі, якія ўручылі ўладарам аўта-прырэраў, былі напоўнены шампанскім!

Сярод членаў аб'яднання — людзі розных узростаў і прафесій, для якіх машына — не сродак руху, а хобі. Вядома, рарытэтная аўто — стратнае захапленне. Але немагчыма адзінаці грашыма тае, што цікавіць, куды ўкладваеш душу.

Усяго наш клуб прадстаўляе каля 80 рарытэтных аўто. Адна з апошніх навінак — легендарны «Форд Т», выраблены ў 1924 годзе. Па «ўзросце» — самы стары

ў рэспубліцы. Яго даставілі з Канады, — працягвае Аляксандр. Удзельніцаў аб'яднання «АўтаАмерыка» часта запрашаюць на выставы, прабегі. Чарговы выезд — у Ліву, дзе адбудзецца традыцыйная выстава рэтра-аўтамабіляў.

Акрамя выставы рэтра-аўто, у Дзень моладзі было яшчэ шмат цікавага.

Працавалі майстар-класы прадстаўнікоў маладзёжных танцавальных калектываў і субкультуры, выставы «Супербайк», «Тэхнаграф». Увечары адбыўся фінал традыцыйнага рэспубліканскага конкурсу «Бітва дыджэяў».

Лялечны квартал

Сапраўдны цуд стаў магчымым і на сцэне «Беларускага тэатра «Лялька»

«Лялечны квартал» — навінка і насамрэч цудоўны сюрпрыз фестывалю. Лялечныя мастацтва для дзяцей — магчымасць падчас прагляду спектакляў навуковыя адзінцы дабра ад эла, збравіць. А для дарослых — магчымасць, як у дзясцістве, трапіць у казку, стаць маладзёй душой.

Калі падумаць, дык з першых гадоў жыцця кожны чалавек фактычна становіцца «рэжысёрам» і «акцёрам», гуляючы ў лялькі, цацкі. Пакуль тэатрычны мастацтва адназначна не могуць вызначыць, калі ж з'явілася лялечнае мастацтва. Але ж, безумоўна, яно — адно з самых захапляльных, «вечна маладых». І добра, што ўрэшце мы знайшлі месца на фэсце. Новы праект «Славянскага базару» «Лялечны квартал» адразу заінтрыгаваў жыхароў Віцебска, а таксама тых, хто вызначыў для сябе, на які канцэрт, прадстаўленне куліць квіток праз інтэрнет. Таму і не дзіўна, што паказы спектакляў лялечнікаў на «базары» праходзяць нязменна з аншлагам.

Стартаваў праект спектаклем для дарослых «Пікавая дама» Гродзенскага абласнога тэатра лялек. Тых, хто чытаў аднайменны твор класіка, безумоўна, пам'ятаюць: «Тройка, сямёрка, туз... пікавая дама». Фантазмасгарычны класічны твор стаў цудоўным «матэрыялам» для лялечнікаў з Гродна. Цікавы спектакль пачынаецца... яшчэ ў фэе. Гледачам тлумачыць правілы картачнай гульні, якая натхніла Пушкіна на стварэнне аповесці.

Той самы аўтамабіль, які танцуе.

Святлана БУСЬКО. Фота Надзеі БУЖАН і з архіва героя публікацыі.

Лялечны квартал

Сапраўдны цуд стаў магчымым і на сцэне «Беларускага тэатра «Лялька»

«Лялечны квартал» — навінка і насамрэч цудоўны сюрпрыз фестывалю. Лялечныя мастацтва для дзяцей — магчымасць падчас прагляду спектакляў навуковыя адзінцы дабра ад эла, збравіць. А для дарослых — магчымасць, як у дзясцістве, трапіць у казку, стаць маладзёй душой.

Калі падумаць, дык з першых гадоў жыцця кожны чалавек фактычна становіцца «рэжысёрам» і «акцёрам», гуляючы ў лялькі, цацкі. Пакуль тэатрычны мастацтва адназначна не могуць вызначыць, калі ж з'явілася лялечнае мастацтва. Але ж, безумоўна, яно — адно з самых захапляльных, «вечна маладых». І добра, што ўрэшце мы знайшлі месца на фэсце. Новы праект «Славянскага базару» «Лялечны квартал» адразу заінтрыгаваў жыхароў Віцебска, а таксама тых, хто вызначыў для сябе, на які канцэрт, прадстаўленне куліць квіток праз інтэрнет. Таму і не дзіўна, што паказы спектакляў лялечнікаў на «базары» праходзяць нязменна з аншлагам.

Стартаваў праект спектаклем для дарослых «Пікавая дама» Гродзенскага абласнога тэатра лялек. Тых, хто чытаў аднайменны твор класіка, безумоўна, пам'ятаюць: «Тройка, сямёрка, туз... пікавая дама». Фантазмасгарычны класічны твор стаў цудоўным «матэрыялам» для лялечнікаў з Гродна. Цікавы спектакль пачынаецца... яшчэ ў фэе. Гледачам тлумачыць правілы картачнай гульні, якая натхніла Пушкіна на стварэнне аповесці.

Спектакль пастаўлены рэжысёрам Алегам Жугждам, якога крытыкі лічаць адным з самых

Спектакль для дарослых «Пікавая дама».

Петрапаўлаўскую царкву адрастаўралі некалькі гадоў таму.

Уціхім віры чэрці «водзяца» — у пэўным сэнсе гэтае выказанне можна аднесці да аднаго з невялікіх (няма і 30 тысяч насельніцтва) раўнжных гарадоў на паўднёвым захадзе Беларусі — Бяроза. Гэта заўсёды было ціхае месца, і цяпер пра яго можна пачуць хіба што ў прывязці да размешчаных тут прамысловых прадпрыемстваў, у той час як гісторыя горада ўравае і веліччу, і трагізмам.

ЯК У ЛОНДАНЕ

Шчыра кажучы, выпраўляючыся ў дарогу, на вялікі адкрыццямі мы не разлічвалі. «Я здзіўлена, што ты збіраешся ў наш горад. Пэўна, апроч кляштара картузіянаў у нас больш нічога цікавага і няма», — адрагавала на запланаваную паездку знаёмая родам з Бярозы. Аднак, як гэта заўсёды бывае ў нязведаных мясцінах, мы ўсё ж спадзіваліся атрымаць новыя ўражаны. І яны не прымуслілі сябе чакаць. Першае з іх — здзіўленне. Вядома ж, прымянае: для горада раённага маштабу Бяроза выглядае вельмі прывабна. Шырокія дарогі з мноства пешаходных пераходзі і гугавымі святлафорамі. Чыста. Светла. Толькі ў цэнтры мы убачылі безліч кветнікаў, каля дзясятка разнастайных малых архітэктурных формаў, некалькі сквераў і як мінімум тры фантаны. Уздоўж галоўнай вуліцы Леніна — пераважна невысокія, прыгожа пафарбаваныя дамы. Ды і прыватны сектар ускраін акуратны і дагледжаны.

Але самае галоўнае — у горадзе адчуваецца вір жыцця. На вуліцах людна, вельмі шмат дзяцей, маладых мам і татаў з каляскамі, і ровары, ровары, ровары... Што адметна, у адрозненне ад сталіцы, дзе веласіпед — пераважна маладзёжны сродак перамяшчэння, тут на двух колах ездзяць людзі сярэдняга ўзросту і нават пажылыя. Абсалютна еўрапейская тэндэнцыя, калі ўзгадаць, што, напрыклад, мэр Лондана дабіраецца да працы на веласіпедзе. Аднак і аўтамабіляў у Бярозе няма — дарожны рух даволі актыўны. А яшчэ ў горадзе ўравае вялікая колькасць кідак вонкавай рэкламы на будынках. Нешта падобнае даводзілася бачыць хіба што ў Бабурыску. «У нас некалькі буйных прадпрыемстваў, людзям

ёсць дзе працаваць і зарабляць грошы. Добра развіваецца прыватны бізнес, таму горад сапраўды жыве», — патлумачыла супрацоўніца мясцовай газеты «Маяк». Яна паказвала нам дарогу да кляштара, бо без падказак мясцовых жыхароў у горадзе арыентавацца доволі складана: паказальнікаў тут няма, калі не лічыць таго адзінага — у бок кляштара, але і да яго яшчэ трэба дабрацца.

Бадай, адзінае, што расчаравала ў горадзе, — узровень пунктаў харчавання, якому яшчэ ёсць куды расці. Захацеўшы падмацавацца, карэспандэнты «Звязды»

для галодных турыстаў у Бярозе пакуль што могуць быць толькі крамы ды, магчыма, рэстаран, да якога мы так і не дайшлі.

ПА ЦІКАВІНКІ — У МУЗЕЙ

Зрэшты, не хлебам адзіным жыць чалавек, і ў плане духоўнай ежы тут знойдуцца свае «далікатэсы». Горад мае як мінімум некалькі цікавых у турыстычным плане аб'ектаў: руіны ўжо згадаўнага кляштара ордэна картузіянаў, мемарыял у гонар воінаў-аф-

Рестаўрацыя пакуль што дачакалася толькі ўязднага брама кляштара.

наблукалі на каверню, але яна аказалася закрытай... на абед. Мясцовыя жыхары паралілі нам завітаць у б'стро «Стары горад», аднак і там абслугоўванне ўжо скончылася, хаця на гадзінку было яшчэ толькі 16 апоўдні. Візіт у мясцовы рэстаран «Бяроза» мы вырашылі адкласці на крайні выпадак (можна, дарэмна?).

«З нашага лагера ёсць толькі два шляхі: або на ўласнае пахаванне, або ў вар'яцкі дом», — казаву першы камандант вязніцы.

бо убачылі на дарозе яшчэ адно б'стро. Гэта аказалася звычайная «заблугалюха», дзе прадаюць хот-догі не першай свежасці і пякуюць біліны, якія не адрозніваюцца з высокімі смакавымі якасцямі, затое цэны на іх — на вышнімі. Здзівілі і тое, што сярод мноства прыватных шапікаў, шылды на якіх сведчылі пра гандалё прывітантам, не знайшліся ніводнага адкрытага. Так што паратункам

ганцаў з царкоўна, фантанам, сапраўднымі танкамі і верталётамі; старажытна праваслаўная Петрапаўлаўская царква, чырвоныя казармы, парк з пахаванымі салдат Вялікай Айчыннай... А яшчэ Бяроза — радзіма аднаго з першых прэзідэнтаў Акадэміі навук БССР Паўла Горына-Каляды.

Пра адметнасці горада і раёна можна даведацца ў мясцовым краязнаўчым музеі, што знаходзіцца ў старадаўняй юрэйскай будынку ў цэнтры горада. Сёлета два гады, як музей працуе пасля рамонта, і прадстаўленая ў ім экспазіцыя сапраўды ўравае і захапляе з самай першай — археалагічнай — залы. Тут вам раскажуць пра затопленыя мелавыя кар'еры, якія час ад часу злёгка «прыадкрываюць» таямніцы сваіх глыбін, дазваляючы навукоўцам «знаходзіць» радовішчы бурштыну ці, напрыклад, знакаміты Малецкі скарб з рымскімі сярэбранымі дэнарыямі. Адметна, што вёска Малеч, дзе быў знойдзены скарб, калісьці была горадам і нават мела магдэбургскае права і свой герб. А яшчэ, як павялося са старажытнасці, калі чацвер

■ Год гасціннасці: вывучаем маршруты

ГОРАД-УНІКУМ

Адкуль у Бярозе былі ананасы, чарапахі, зуб насарога і самы строгі манаскі ордэн?

у Малечы быў гандлёвым днём, так і цяпер мясцовыя прадпрыемальнікі збіраюцца там менавіта па чацвяргях.

Адзін з цікавых экспанатаў музея — зуб маманта, знойдзены на тэрыторыі раёна. Аднак некаторыя навукоўцы, што наведвалі музей, выказвалі сумнівы, што гэта зуб насарога. Якім чынам ён з'явіўся тут, на Бярозаўшчыне, — загадка. Як небеспаспартна сведчаць спецыялісты, рэгіён да канца яшчэ не вывучаны, таму можна меркаваць, што гэты край дасюль захоўвае нямала таямніц.

МЕСЦА ВЯЛІКАЙ АСКЕЗЫ

Безумоўна жамчужына Бярозы — кляштар картузіянаў — патрабуе асобнага расповеду. Закладзены ён быў у 1648 годзе сынам Льва Сяпегі Казімірам Львом Сяпегам і будаваўся больш за 40 гадоў. Устаў ордэна картузіянаў (картэзіянаў, картэзіянцаў — назва паходзіць ад назвы першага манастыра — Вялікай Шартрэйскай у Францыі) адрозніваецца асаблівай строгасцю і аскетызмам. Можна быць, таму ва ўсім свеце налічваецца ўсяго 22 картузіянскія манастыры.

Чаму кляштар узвялі менавіта ў Бярозе? Ёсць некалькі легенд, звязаных з гэтым. Паводле першай, калісьці ў гэтых мясцінах быў б'розавы гай, дзе струменілі чыстыя крыніцы. Аднойчы сюды зайшоў сялянін стары з хлопчэкам-павадыром. Стары заснуў, а хлопчык загуляўся ў лесе і заблугаў. Прачунышыся і не даклякаўшыся свайго павадары, сялянін стаў блукаць па гай і пачуў шум крыніцы. Напіўшыся чыстай вады і ўмыўшыся ёй, стаў бачыць. У гонар гэтага цуду ён паставіў каля крыніцы б'розавы крыж і пайшоў сведчыць людзям пра сваё вылячэнне. Пра цудадзейныя крыніцы пачуў Сяпега, у якога быў сыны. Ён прывёз яго ў гай, і хлопчык, умыўшыся, набыў зрок. І тады ў знак падзякі магнат вырашыў пабудаваць тут кляштар.

Аднак лёс распарадзіўся такім чынам, што багатаму манастыру наканавана было прыйсці ў заняпад. Пасля трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай, калі тэрыторыя

набожным, фундаваў шмат касцёлаў і кляштараў, і Папа Рымскі ўганаравал яго за гэта тэтулам князя Свяшчэннай Рымскай імперыі. Азнаёміўшыся з уставам картузіянцаў, Казімір Леў звярнуўся да Папы па дазвол на будаўніцтва кляштара гэтага ордэна. Дазвол быў атрыман. Да Сяпегі прыехалі тры манахі, якім было дадзена права выбраць месца для будучага манастыра, і менавіта Бяроза прывабіла іх сваёй сцішанасцю і адасобленасцю, неабходных для манаскага жыцця. Як толькі быў закладзены першы камень будучага кляштара, магнат падаў манахам 600 сялян і вялікую тэрыторыю, і такім чынам увесь горад стаў належаць манастыру, таму і атрымаў сваю назву Бяроза-Картузская, якая захоўвалася да 1940 года.

У Бярозе манахі-катузіянцы вырашчалі вінаград, ананасы, а таксама разводзілі чарапах у экспарт.

Манастыр-крэпасць быў пабудаваны ў форме прамавугольнага тэрыторыю больш за 6,5 га. Тут быў касцёл Святога Крыжа, 15 домікаў манахаў-пустэльнічых, гаспадарчыя пабудовы, сад, сажалкі і нават кузня. Манахі вырошчвалі вінаград, лекавыя зялёны і нават ананасы — і гэта пры нашым дэфіцыце суровым клімаце! Зрэшты, гэта яшчэ не ўсё дазволілі, якія можна было пабачыць у кляштары. Былі тут сажалкі не толькі для вырошчвання рыбы, але і для развядзення... чарапах. Іх вырошчвалі на экспарт. Увогуле манахі спрыялі развіццю гандлю: у Бярозе на працягу года праходзіла 8 буйных кірмашоў.

Паступова кляштар картузіянаў разбагацеў. У яго сутарэнны знайшлі вельны сагоў, апроч ча тырох дзясяткаў чалавек іншых радоў, 14 прадстаўнікоў роду Сяпегі, сярод якіх і сам Казімір Леў, які не дажыў да завяршэння будаўніцтва, памершы ў Берасці падчас эпідэміі чумы.

Аднак лёс распарадзіўся такім чынам, што багатаму манастыру наканавана было прыйсці ў заняпад. Пасля трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай, калі тэрыторыя

У чырвоных казармах, пабудаваных з манастырскіх цэглы, цяпер месцаца крамы.

Беларусі апынулася ў складзе Расійскай імперыі, манахаў аб'інавацілі ў падтрымцы паўстання 1830—1831 гг. Кляштар закрываюць, бібліятэку і ўсе рэчы раздаюць іншым манастырам, а частку пабудовы загадваюць разабраць. Пасля цэгла з манастырскіх сценаў пайшла на будаўніцтва чырвоных казарм, у якіх размясціліся 151-ы пільніцкі полк. Гэтыя казармы стаяць у цэнтры Бярозы і сёння. Падчас Першай сусветнай тут быў нямецкі шпіталь, а цяпер у гэтым будынку крамы.

У нас некалькі буйных прадпрыемстваў, людзям ёсць дзе працаваць і зарабляць грошы. Добра развіваецца прыватны бізнес, таму горад сапраўды жыве.

Сёння на былы вельнічы кляштар балюча глядзець: невялікую тэрыторыю займае вайсковая частка, а ўсё астатняе разбураецца пад дэмантаж пабудаваных у іх будынкаў. Выбранае для вялікай аскезы месца стала сметнікам. Аднак ёсць і станоўчыя моманты. Падчас нашага візіту працаваў уаходам на тэрыторыю кляштара працавала тэхнік — клялі асфальт, а на ўяздную браме, якая сёння ўсё ў рыштаваных, шыравалі рабочыя: з 12 мая тут пачаўся першы этап рэстаўрацыі, які павінен завяршыцца летам наступнага года.

ЗОНА

У гісторыі Бярозы ёсць і чорныя старонкі. Пасля Рыжскага мірнага дагавора 1921 года Бяроза апынулася на тэрыторыі Польшчы. І вось у 1934 годзе, паводле загаду польскага ўрада, у горадзе быў адкрыты канцлагер Бяроза-Картузская для незадаволеных польскімі ўладамі.

калі яго вызваліць. «З нашага лагера ёсць толькі два шляхі: або на ўласнае пахаванне, або ў вар'яцкі дом», — казаву першы камандант вязніцы. Тут былі два правільны: усе загады паліцэйскіх знявольненых былі павінны выконвацца бягом, прычым моўнічкі пакарэнне чакала нават за малейшае варушэнне вуснаў. Людзей гадзінамі прымушлі бегаць, скакаць, поўзаць — амаль да страты прытомнасці. Таксама былі пакарэнні карцарам: у сутарэнні, дзе і ўлетку захоўвалася халодная тэмпература, вязням не давалі спаць, паліваючы падлогу вадой, каб неглы было на яе прылегла. Уначы ў дзверы карцара з пэўнай перыядычнасцю грукаву паліцэйскі, і на гэты грукат трэба было адказаць «Есць!», іначы палонных чакалі пабоі.

За ўсю гісторыю існавання канцлагера ў ім ні разу не ўспывала лаўна. Бяроза была вельмі ціхім месцам, і са з'я-

леннем вязніцы для таго, каб уехаць у горад, неабходна было атрымаць спецыяльны дазвол. А мясцовыя жыхары ў выпадку з'яўлення чужынцаў былі павінны інфармаваць пра гэта лагера начальства.

Паводле даных брэсцкага архіва, праз б'розавы канцлагер прайшоў каля трох тысяч чалавек. Але даследчыкі сцвярджаюць, што гэтыя лічбы непўныя, і мяркуюць, што ў вязніцы пабывала ад 8 да 10 тысяч знявольненых. Аднак звестак пра іх няма: частка дакументаў магла знікнуць або іх маглі увогуле перастаць весці.

— Падчас першага форуму «Музеі Беларусі», што праходзіў у 2012 годзе ў Гродне, да нас падышоў пажылы мужчына і ціха паведмаў, што нарадзіўся ў гэтым лагера, — распавяла старшы навуковы супрацоўнік б'розавыскага гісторыка-краязнаўчага музея Галіна КРАУЧУК. — Яго маці была арыштавана. На жаль, мужчына адмовіўся нават назваць сваё прозвішча...

Сёння складаюцца ўявіць, што ў старых царскіх казармах у цэнтры Бярозы, дзе знаходзіцца крамы і галерэя мастацтваў, калісьці было месца згубы людзей — фізічнай і, у першую чаргу, маральнай. Цяпер яны прыстасаваны пад самяшкі што ні ёсць мірныя і нават бытавыя патрэбы і ў той жа час з'яўляюцца напамінам пра падзеі амаль стагадовай даўніны — каб нашчадкі больш ніколі не дапусцілі падобнага.

Дзіяна СЕРАДЗІОК

Калісьці кляштар картузіянаў даў назву гораду Бяроза-Картузская.

■ Прыбытковая справа

ПАСЛУГІ — ДОБРЫ «ТАВАР»

Турызм — ва ўсім цывілізавааным свеце — вельмі рэнтабельны бізнес. І ў Беларусі навушчыліся добра зарабляць. Напрыклад, на Віцебшчыне рэнтабельнасць ад аказання турыстычных паслуг усяго за некалькі гадоў павялічылася з сімвалічных 0,3% да 4,7%. Паводле інфармацыі галоўнага статыстычнага ўпраўлення Віцебскай вобласці, колькасць замежнікаў, якія скарысталіся паслугамі турыстычных арганізацый вобласці, толькі летась складала 18,9 тысячы. Гэта аж на 40% больш, чым у 2010 годзе.

У Прыдзвінскім краі турыстычныя паслугі аказваюць больш за 100 арганізацый. Па колькасці экскурсаводаў вобласць на другім месцы пасля Мінска — працуюць з турыстамі каля 130 экскурсаводаў. Па колькасці экскурсійных маршрутаў Віцебшчына таксама на другім месцы. 13 з 20 праектаў міжнароднай тэхнічнай дапамогі, якія адбылі ў Саўміне, на суму 5 мільёнаў еўра рэалізуюцца на

ТУРЫСТЫЧНЫЯ ПАСЛУГІ — ДОБРЫ «ТАВАР»

тэрыторыі вобласці. Для параўнання: у Браскаўскай вобласці — 3, Гродзенскай — 4. Астатнія нават не прыйшлі да міжнароднага супрацоўніцтва такога кшталту. Летась на Віцебшчыне экспарт турыстычных паслуг аказаны на суму 20,4 мільёнаў долараў, — расказвае Уладзімір ЦЯРЭНЦЬ-ЕУ, намеснік старшыні Віцебскага аблвыканкама.

Нават за акіянам ужо вядомыя такія турыстычныя брэндзі Прыдзвінскага краю, як «Жаніцтва Цярэшка» (Пелельскі раён), рэспубліканскі фестываль сельскага турызму «Заборскі фест», які праводзіцца ў Расонскім раёне, міжнародны фестываль народнай музыкі «Звінячы цымбалы і гармонік» — у Пастаўскім раёне. Летась вельмі ўдала прайшоў першы «Вішнёвы фестываль» — у Глыбоцкім раёне. І Орша тады ж прэзентавала ўнікальны не толькі для Беларусі фестываль паветраных шароў.

Каб прывабіць турыстаў, прадаўца міжнароднага Шагал-лаўскага ды, «Славянскі базар», Рэліскі плэнэр. За гонар лічб іншаземцы прыехаць у Полацк на міжнародны фестываль ар-

што тычыцца аграрнага турызму, Віцебшчына — лідар па колькасці сядзіб. У мінулым годзе ў 445 аб'ектах агракатурызму аказана паслуг на 11 мільярдаў рублёў.

На жаль, не ва ўсіх раёнах мясцовага ўлада стараецца развіваць даволі прыбытковы турыстычны бізнес. У аўтсайдарых на экспарт паслуг — Бешанковіці, Лёзненскі, Сенненскі і Шумілінскі раёны.

— Гэтыя паслугі наогул не аказваліся або былі на суму менш за 1 тысячы долараў. Пры гэтым з аблвыканкама шмат разоў туды лісты адпраўляліся з нагаданнем аб неабходнасці распрацоўкі маршрутаў. Ва ўстаноўлены тэрмін не выканана будаўніцтва гасцінчнага комплексу з забавляльнымі цэнтрам і аўтастанкай на шашы М1 у Дубровенскім раёне. Не вядуцца работы па будаўніцтве аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу ў Талачынскім, у Расонскім, Дубровенскім раёнах, — канстатуе намеснік губернатара.

А чаму б не выкарыстаць той факт, што ў тым жа Лёзненскім раёне ўз'ямат? Некаторыя края-

знаўцы ўпэўнены, што вядома ўвесь свет мастак нарадзіўся менавіта ў Лёзне, а не ў Віцебску!

У апошні час на Віцебшчыне актыўна развіваецца карпаратыўны турызм. Летась абласны цэнтр літаральна «арандаваў» для свайго творчага карпаратыўнага фесту «Факел» расійскі «Газпрам». Аляксей Мілер, кіраўнік гэтага канцэрна, застаўся вельмі задаволеным. Паабяцаў, што чарговы карпаратыўны абудзецца ў Віцебску. Дзякуючы «Факелу» ў месцах пражывання яго ўдзельнікаў за грошы гаворкаў быў праведзены добры рамонт. Прыблізна 5,2 тысячы ўдзельнікаў фесту правялі на Віцебшчыне больш за тыдзень. Зразумела, што іх трэба было размясціць, накарміць, арганізаваць культурную праграму — а гэта добры заробак для прымаючага боку. Таксама прайшоў карпаратыўны фестываль Клуба вясельчых і знаходлівых з удзелам супрацоўнікаў Ашчадбанка Р. Падчас падрыхтоўкі артыкула стала вядома, што «Газпрам» на Віцебшчыне правядзе аўтарскі

Аляксандр ПУКШАНСКІ

■ Май на ўвазе

ЦЯГНІКІ АДМЯНЯЮЦА. ГРОШЫ ЗА БІЛЕТЫ ВЕРНУЦЬ

Беларуская чыгунка інфармуе пасажыраў пра адмену шэрагу цягнікоў, што выклікана правядзеннем 21—25 ліпеня на участку Асіповічы — Бабурыск работ па мадэрнізацыі ўстройвання чыгуначнай аўтаматыкі.

Гаворка ідзе пра цягнікі: №744/743 Мінск — Бабурыск (адмена з 22 па 25 ліпеня); №746/745 Мінск — Бабурыск (з 21 па 25 ліпеня); №742 Мінск — Жлобін (з 21 па 24 ліпеня); №741 Жлобін — Мінск (з 22 па 25 ліпеня); №615/622 Гомель — Мінск (з 22 па 24 ліпеня).

Беларуская чыгунка просіць пасажыраў, якія ўжо набылі праязныя дакументы на названыя цягнікі, звяртацца ў чыгуначныя касы, дзе ім вернуць грошы за білеты.

Апроч гэтага, у сувязі з правядзеннем работ па мадэрнізацыі ўстройвання чыгуначнай аўтаматыкі, у перыяд з 21 па 25 ліпеня будзе зменены расклад руху шэрагу цягнікоў на участку Мінск — Жлобін. У тым ліку зменены час адпраўлення і прыбыцця цягнікоў, што курсуюць па маршрутах Гомель — Мінск, Адэса — Мінск, Мінск — Сімферопаль, Жытомір — Баранавічы і інш. Беларуская чыгунка прыносіць пасажырам свае прабачэнні за дастаўлення нязручнасці і просіць сачыць за змяненнямі ў раскладзе руху цягнікоў. Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць у касах чыгуначных вакзалў, а таксама ў даведачных службах Беларускай чыгункі ці па тэлефонах 105, (017) 225 70 00.

Сяргей РАСОЛЬКА.

В связи со снижением ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь с 21,5% до 20,5% годовых, ОАО «БПС-Сбербанк» с 16.07.2014 устанавливает по вновь привлечаемым и автоматически продлеваемым срочным банковским депозитам физических лиц в белорусских рублях следующий размер процентов:

CP НБ РБ с 16.07.2014 — 20,5% годовых

Наименование депозита/сумма депозита	Размер процентов (годовых) по срокам привлечения				
	90-189 дней	190-369 дней	370-500 дней	501-750 дней	751-1000 дней
«Сохраняй»					
от 500 тыс. — до 5 млн.	15(CP-5,5 п.п.)	17,25(CP-3,25 п.п.)	19,25(CP-1,25 п.п.)	21,25(CP+0,75 п.п.)	23,25(CP+2,75 п.п.)
от 5 млн. — до 25 млн.	16,5(CP-4 п.п.)	18,25(CP-2,25 п.п.)	20,5(CP)	22,5(CP+2 п.п.)	24,5(CP+4 п.п.)
от 25 млн. — до 100 млн.	17,25(CP-3,5 п.п.)	19(CP-1,5 п.п.)	21(CP+0,5 п.п.)	23,25(CP+2,75 п.п.)	25,25(CP+4,5 п.п.)
от 100 млн.	17,5(CP-3 п.п.)	19,25(CP-1,25 п.п.)	21,5(CP+1 п.п.)	23,5(CP+3 п.п.)	25,5(CP+5 п.п.)
«Пополняй»					
от 500 тыс. — до 5 млн.	14,75(CP-5,75 п.п.)	17(CP-3,5 п.п.)	19(CP-1,5 п.п.)	21(CP+0,5 п.п.)	23(CP+2,5 п.п.)
от 5 млн. — до 25 млн.	16,25(CP-4,25 п.п.)	18(CP-2,5 п.п.)	20,25(CP-0,25 п.п.)	22,25(CP+1,75 п.п.)	24,25(CP+3,75 п.п.)
от 25 млн. — до 50 млн.	17(CP-3,5 п.п.)	18,75(CP-1,75 п.п.)	20,75(CP+0,25 п.п.)	23(CP+2,5 п.п.)	25(CP+4,5 п.п.)
от 50 млн. — до 100 млн.	17,25(CP-3,25 п.п.)	19(CP-1,5 п.п.)	21(CP+0,5 п.п.)	23,25(CP+2,75 п.п.)	25,25(CP+4,75 п.п.)
от 100 млн.	17,4(CP-3,1 п.п.)	19,2(CP-1,3 п.п.)	21,4(CP+0,9 п.п.)	23,4(CP+2,9 п.п.)	25,4(CP+4,9 п.п.)
«Управляй»					
1,5 млн.	9,5(CP-11 п.п.)	11,5(CP-9 п.п.)	13,5(CP-7 п.п.)	15,5(CP-5 п.п.)	17,5(CP-3 п.п.)
5 млн.	10,5(CP-10 п.п.)	12,5(CP-8 п.п.)	14,5(CP-6 п.п.)	16,5(CP-4 п.п.)	18,5(CP-2 п.п.)
25 млн.	13,5(CP-7 п.п.)	16,5(CP-4 п.п.)	18,5(CP-2 п.п.)	20,5(CP)	22,5(CP+2 п.п.)
100 млн.	14,5(CP-6 п.п.)	17,5(CP-3 п.п.)			

3 першых вуснаў

«МЫ БЫЦЦАМ ПАКАЗВАЕМ КІНО Ў КІНО...»

Як арганізоўвалі свае дыверсіі партызаны? Якімі сакрэтамі валодалі майстры-збройнікі? Што рабілі дзеці ў партызанскіх атрадах і якім быў першы парад народных месціцаў?..

У дні святкавання 70-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў тэлеканал «Мір» прэзентаваў новыя серыі праекта «Партызанскі край», які ўпершыню ўбачыць свет два гады таму. На працяг некалькіх дзён глядачы краін Садружнасці даведваліся пра ўсе новыя і новыя факты аб развіцці народнага супраціўлення акупантам у гады Вялікай Айчыннай вайны — гісторыю беларускага партызанскага супраціўлення ў вайну.

падзеям: абароне Брэсцкай крэпасці, супрацьстаянню пад Магілёвам, той жа аперацыі «Баграціён». Але, між іншым, такога народнага супраціўлення ворагу, як у Беларусі, больш нідзе не было ў свеце! Менавіта на нашай зямлі адбылася самая грандыёзная партызанская дыверсія ў гісторыі Другой сусветнай вайны.

— Вы маеце на ўвазе нешта канкрэтнае?

— Размова ідзе аб дыверсіі, якую здзейсніў Фёдар Крыловіч у 1943 годзе ў Асіповічах. Галоўная падзея на фронце — Курская бітва. І вельмі важна ў гэты час не даць ворагу падвозіць туды тэхніку, боепрыпасы... Падпольшчыку, якому на той момант было 26-27 гадоў, перадалі дзве міны з партызанскага атрада «Храбрацы». Ён устанавіў на шалюне ворага: адну паставіў у пачатку чыгуначнага саставу, другую — у канцы. Міны павіны былі падарвацца праз дзве гадзіны. Але адбылося тое, чаго нават не чакалі. За гэты час на станцыю прыгнаны яшчэ тры шалюны з боепрыпасамі і тэхнікай. У адным з іх нават знаходзіліся навішчыя танкі «Тыгр». Іх было каля 30 — прыблізна столькі нямецкая прамысловасць выпуслака за месяц. І ўсё гэта ўзялася ў паветра! На працяг чылага дня ўсё ўзрывалася. Я расказваюць сведкі, калі яны крыху пазней прыйшлі паглядзець на тое, што там адбылася, то ўбачылі, як вагончыкі калёсы і іншыя дэталі ляталі ў паветры, іх адкідала на дзвесце метраў.

— Якім быў далейшы лёс героя? — На наступны дзень Крыловіч пайшоў у партызанскі атрад, дзе знаходзіўся да канца вайны. У 1949 годзе яго ўзнагародзілі орданам Леніна. Але звання Героя Савецкага Саюза яму так і не далі. — Як і многім іншым партызанам. Некаторыя з іх нават былі прадстаўлены да зааветнай зоркі, але так як чамусьці не атрымалі...

— Аналагічная гісторыя і з прывядзеннем у выкананне забойства гаўляўтара Кубэ. Вядома, за здзяйсненне гэтай акцыі некалькі чалавек атрымалі перамогі: арганізатару дыверсіі было некалькі. А вось у людзей, якія асабіста ведалі Крыловіча, — іншая версія. Аказваецца, што падчас аднаго з баёў ён трапіў у нямецкі палон, з якога потым збег. А героем Савецкага Саюза не мог стаць чалавек з такой плямай у сваёй біяграфіі. Каб разабрацца, што адбылося на самой справе, трэба вельмі глыбока капаць. Але наўрад ці сёння ўжо можна нешта высветліць.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Адукуеце вам вядомыя такія дэталі? — Вядома, у творчай групе праекта нямае экспертаў? — Безумоўна. У пытаннях, якія тычацца гісторыі, у першую чаргу, нам дапамагаюць прафесіяналы. Без працы ж казаць пра маштабы, то, безумоўна, большасць моладзі знаходзілася ў партызанскіх атрадах, дзе складала значную частку народных месціцаў. Гэта былі і юнакі, якія толькі скончылі 10 класаў, і зусім падлеткі. — Колькі партызанскіх атрадаў дзейнічалі на тэрыторыі Беларусі? — Наўжо ў межах некалькіх серый магчыма ўсе ахапіць? — Мы выбіраем найбольш яркія падзеі, звязаныя з гэтай тэмай. Напрыклад, што тычыцца тэлефільма пра дзяцей, то і тут было адметная гісторыя. У гады вайны ў Польшку знаходзіліся дзіцячы домы — каля двухсот выхаванцаў. Іх не паспелі эвакуіраваць. А немцы, як вядома, паўсюдна на тэрыторыі Бе-

ларусі збіралі дзяцей для таго, каб яны сталі донарамі. Іх планавалі адрываць у канцлагеры Германіі. Пра гэта даведваліся партызаны, з якімі быў звязаны дырэктар дзіцячага дома. Ён і ўтварыў каманданта, каб выхаванцаў спачатку адрывалі ў вёску. Маўляў, у вёсцы працэды з харчаваннем, дзеці набяруцца сілі... Пераканаў. Гэта быў план па выратаванні дзяцей. Пасля партызаны адрывалі дзяцей з вёскі ў лес, а затым — у партызанскую зону. На возеры Вячале, што пад Ушачамі, размяшчаўся партызанскі аэрадром. Адтуль самалётамі і адрывалі выхаванцаў на Вялікую зямлю. Якая нават часам пераўзыходзіла за вадзяны ўзгоры. Пра гэта мы таксама расказваем гледачам.

— Адна з вашых серый прысвечана дзецям... — Так, мы расказалі, чым яны займаліся ў партызанскіх атрадах, як дапамагалі дарослым. Не забыліся і пра лясныя школы. Таксама паказалі іншы бок праблематыкі. Вядома, моладзь — найбольш актыўная частка насельніцтва. І, натуральна, калі на нашу зямлю прыйшлі акупанты, яны задумаліся над тым, каб прыгнучыць на свой бок маладых пакаленне. Не сакрэт, што немцы былі арганізаваны Беларускі саюз моладзі. Аднак факт застаецца фактам: яна туды ісці не хацела. Але часам былі вымушана... Чаго ўтойваць: не халапа ежы, не кажучы ўжо пра адзенне і абутак. А тут ім усё арганізавалі. Калі

Тыя не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

ларусі збіралі дзяцей для таго, каб яны сталі донарамі. Іх планавалі адрываць у канцлагеры Германіі. Пра гэта даведваліся партызаны, з якімі быў звязаны дырэктар дзіцячага дома. Ён і ўтварыў каманданта, каб выхаванцаў спачатку адрывалі ў вёску. Маўляў, у вёсцы працэды з харчаваннем, дзеці набяруцца сілі... Пераканаў. Гэта быў план па выратаванні дзяцей. Пасля партызаны адрывалі дзяцей з вёскі ў лес, а затым — у партызанскую зону. На возеры Вячале, што пад Ушачамі, размяшчаўся партызанскі аэрадром. Адтуль самалётамі і адрывалі выхаванцаў на Вялікую зямлю. Якая нават часам пераўзыходзіла за вадзяны ўзгоры. Пра гэта мы таксама расказваем гледачам.

— Адна з вашых серый прысвечана дзецям... — Так, мы расказалі, чым яны займаліся ў партызанскіх атрадах, як дапамагалі дарослым. Не забыліся і пра лясныя школы. Таксама паказалі іншы бок праблематыкі. Вядома, моладзь — найбольш актыўная частка насельніцтва. І, натуральна, калі на нашу зямлю прыйшлі акупанты, яны задумаліся над тым, каб прыгнучыць на свой бок маладых пакаленне. Не сакрэт, што немцы былі арганізаваны Беларускі саюз моладзі. Аднак факт застаецца фактам: яна туды ісці не хацела. Але часам былі вымушана... Чаго ўтойваць: не халапа ежы, не кажучы ўжо пра адзенне і абутак. А тут ім усё арганізавалі. Калі

Тыя не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

— Тым не менш у вашых праграмах нямае эксклюзіўнай інфармацыі, у некаторым сэнсе нават сенсацый. — Асаблівае наша праекта ў тым, што мы не проста расказваем аб партызанскім руху. Кожная серыя прысвечана пэўнай тэме. Напрыклад, медыцына ў партызанскіх атрадах, зброя — чым ваявалі, як, дзе бралі. Ці зямлянікі: якім чынам будавалі, у якіх месцах, асабліваці пражывалі ў зямлянках. У адной з праграм расказвалі пра сувязь партызанства з царквой. Адносіны былі дастаткова складанымі. Але ў той жа час ёсць яркія прыклады, калі свшчэннік-наслухачылі актыўна дапамагалі партызанам. Некаторыя нават пасля вайны былі ўзнагароджаны медалямі.

Кадры са здымачнай пляцоўкі тэлевізійнага праекта «Партызанскі край».

якой адлюстравана размяшчэнне ўсіх партызанскіх атрадаў, што ўдзельнічалі ва ўрачыстым шэсці. Вядома, у Мінск на парад прыйшлі не ўсе: большая частка партызанскіх фарміраванняў была накіравана на фронт. Але тыя атрады, якія прысутнічалі на парадзе, на карце дакладна абазначаны.

— Можна, вядома і тое, дзе ён праходзіў? — На мінскім іпадроме. Гэта ў раёне сённяшніх вуліц Першамайскай і Ульянаўскай. Па словах удзельнікаў парада, там было голае поле. Пасярод яго паставілі трыбуны, за якімі стаялі Партызанскі, старшыня гаркама партыі і нехта з ваеннага кіраўніцтва. Партызаны прыйшлі на парад са сваёй зброяй, самаробнай ці трафейнай. Хтосьці паспеў ужо атрымаць ўзнагароды, якія блішчалі на кашулях. Перад гэтым партызанам пераапраўнілі, прывялі ў добры выгляд. Гісторыкі расказваюць, што спатрабіліся нямецкія склады з абмундзіраваннем. Спешна гэтую вопратку перацішылі, зробілі нават сцягі партызанскіх брыгад.

— Аказваецца, гісторыя партызанскага руху поўніцца цікавымі і невядомымі дагэтуль фактамі. А ці ёсць яшчэ пра што расказаць? — Безумоўна! Мы плануем зняць фільм аб партызанскіх разведцы. Тут таксама шмат вельмі яркіх падзей. Хоць расказаць і аб ролі народных месціцаў у аперацыі «Баграціён». Партызаны ж не толькі змагаліся з ворагам, але і аднаўлялі масты, часам нават садзіліся на танкі і разам з войскамі ўдзельнічалі ў вялікіх аперацыях... Роль вялікая! Невыпадкова ўвайшла новая ўзнагарода — медаль «Партызану Вялікай Айчыннай вайны». І ўпершыню на адным з бакоў менавіта гэтага медаля з'явіўся профіль Сталіна.

Дагэтуль генералісімус не даваў сваёй згоды, хоць было шмат іншых высокіх ўзнагарод. Дарэчы, існавалі і самаробныя партызанскія ўзнагароды, якія стваралі самі народныя месціцаў.

Цікавая тэма — падпольныя і партызанскіх тэм. У нашым музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ёсць унікальная калекцыя рупкалісных часопісаў. Чым яны цікавыя? А тым, што там без перабоўшванняў расказваецца тое, што адбылася на самой справе. Падрабязна апісваецца і партызанскі быт: чым лячыліся, як апраўляліся, змагаліся з вошамі, уладкоўваліся на адпачынак... Таму ёсць задума прысвяціць адну з серый падпольнаму і партызанскаму друку. І ў гэтым кантэксце, безумоўна, нельга абесці газету «Звязда», якая ў гады вайны выдавалася ў падполлі, а потым доўгі час выходзіла ў партызанскай зоне на востраве Зыслаў.

— Генадзь Васільевіч, цыкл тэлефільмаў «Партызанскі край» — не адзіны праект на вайсковую тэматыку ў вашай творчай біяграфіі. Ці не адгярала тут сваю ролю і ваша прызвічча? — Спраўды, гэтай тэмай я займаюся невывадкова. Але справа тут не ў прызвіччы (смеяецца). У мінскім я — ваенны журналіст. Доўгі час працаваў у «Белорусской военной газете». Таму мая дзейнасць звязана са спецыяльнасцю. А па-другое, я проста вельмі люблю гісторыю. І калі ўжо я гэтым займаюся, то для мяне важна не проста паведаміць пэўны факт гледачам, а расказаць так, як было. Праўдзіва і без усялякіх перабоўшванняў!

Вераніка КАНЮТА

Нявядомыя гісторыі

РАГАТЫ «ЎДЗЕЛЬНІК» ПАРТЫЗАНСКАГА ПАРАДА

16 ліпеня 1944 года ў вызваленым Мінску адбыўся адзіны ў гісторыі Вялікай Айчыннай партызанскі парад. Як жа яны імкнуліся, яго ўдзельнікі, чаканіць крок перад імпрэвізаванай трыбунай? Галоўны горда падняты. Гонар у вацах. Пастава «ў струнку». У руках сукенчкіх партызан — самая разнастайная калекцыя зброі, у тым ліку ўзоры, вырабленыя ляснымі ўмельцамі. Удзельнікі парада сустракалі з захапленнем. Усе яны былі пераможцамі. І хоць да канца вайны заставалася яшчэ дзевяць месяцаў, беларускі народ ужо святкаваў перамогу — пазбаўленне краіны ад гітлераўскай акупацыі.

Спраўды, на гэтым знамяцімым парадзе ўсё было паважна і святочна. Але не абышлося без кур'ёзу. У адной з калон за кіруючым саставам атрада «Барацьба» партызанскай брыгады «Народныя месціцы» ішоў...

Кадр з кінахронікі за 16 ліпеня 1944 г. За камандзірам атрада Аляксеем Філатавым (у фуражцы) і камісарам Васілём Маннікавым маршырую сівабароды «ўдзельнікі» партызанскага парада.

сівабар» Малы ўдзельнічаў у прарыве блакады брыгады «Народныя месціцы», а пазней, як высветлілася, і ў партызанскім парадзе ў Мінску. Хадзілі яшчэ легенды, што быццам партызаны вымывалі на прыручанага казла ў насельніцтва зброю і харч, а ён усё роўна потым уцякаў і вяртаўся да лясных салдат.

Па ўспамінах Аляксея Мацвеевіча, брыгада «Народныя месціцы», у склад якой уваходзіў атрад Філатава, прыбыла ў сталіцу за пяць дзён да пачатку партызанскага парада. Трэніроўкі з ранняга вечара праходзілі ў раёне цаглянага завода. З прычыны таго, што атрад Філатава на трэць склаўся з салдат-акружэнцаў і ў страйвым плане яны выглядалі лепш за іншых, было прынята расшэраць менавіта атраду «Барацьба» адрывіць партызанскі парад. Натуральна, ні камандзір Аляксей Філатаў, ні камісар атрада Васіль Маннікаў не збіраліся стаць у строй упертае парнакапытнае. Больш за тое, калі б яны ведалі, што на гэтым падзейным мерапрыемстве здарыцца вось такі «ход... казлом», несумненна, катэгорычна забаранілі б гэта рабіць сваім падначаленым. А Маляга б дазволіў ўзяць з сабой радавыя партызаны. І, магчыма, прыбраная жывёла прайшла б у параднай калоне нікім незаўважанай (казла вялі на павадку), калі б не выпадковае здарэнне.

Паводле слоў Філатава, падчас руху параднага строю адбылася невядомая інцыдэнтка. Скарыстаўшыся гэтым, казёл вырваў з рук адрывацца першага ўзвода ланцужыкі выбег наперад у атрад. Дарэчы, у Маюга, у яго казлінай натуре, была такая асаблівасць: ён ніколі не любіў хадзіць ззаду. Вось і на парадзе ён не захацеў быць на «нішчы роллях». Цяжэла стала наперадзе строю, заняўшы месца адразу за камандаваннем атрада. І што дзіўна, ішоў ён з партызанамі нага ў нагу. І адразу сярод гледачоў пракацілася хваля вясёлага ажыўлення. «Усе чамусьці вырашылі, што казёл сімвалізуе дурнога і ўпартага фашыста. А насамрэч яго прысутнасць падкрэслівала вясёлы дух партызан, які перамаглі гітлераўскіх акупантаў».

І краўз гэты момант здолел зняць ваенны апэратар, які, напэўна, быў здзіўлены, убачыўшы такую карціну. Дарэчы, дзякуючы Маюга сам камандзір атрада Аляксей Філатаў разам з камісарам Васілём Маннікавым былі захаваны для гісторыі невядомым кінааператарам. Цяпер гэтыя кадры кінахронікі захоўваюцца ў фондзе Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны як памяць аб гістарычным падзеі.

Пасля парада партызан атрад «Барацьба» быў расфарміраваны, а яго камандзіра Аляксея Філатава накіравалі на партыйную працу ў Барысав. У горадзе на Бярэзіне Аляксей Мацвеевіч працаваў больш за сорак гадоў, актыўна ўдзельнічаў у партыйным выхаванні моладзі. За доблесць і мужнасць, праўленчыя ў партызанскай барацьбе, ён быў ўзнагароджаны орданам Чырвонага Сцяга, Айчыннай вайны I і II ступені, медалямі «За адвагу», «За баявую заслугу», «Партызану Вялікай Айчыннай вайны» I ступені і інш. Памёр Аляксей Мацвеевіч ва ўзросце 97 гадоў, пражыўшы нягледзячы, але незвычайнае жыццё.

Мікалай МАКАРЭВІЧ. Фота з архіва аўтара.

Вызваленне

ШЭСЦЬ КІЛАГРАМАЎ АМУНІЦЫІ

Сярод узнагарод Леаніда Мароза медаль «За адвагу» самы каштоўны, бо атрыманы за вызваленне горада, які стаў для яго родным

70 гадоў таму ён, 18-гадовы камандзір узвода 45-міліметровых гармат 113-га палка разам з байцамі 49-й арміі вызваляў Магілёў ад карчывай чумы. Сёння ён застаўся адзіны ў горадзе з удзельнікамі тых кровапралітных баёў.

Смерць абыходзіла бокам

«Хутчэй Днепро пацячэ назад, чым рускія пераадолець яго», — быў уцэўнены Гітлер, але жорстка памыліўся. Савецкія войскі фарсіравалі раку і ўноч з 27 на 28 чэрвеня 1944 года штурмам узялі Магілёў.

— Мы ўбачылі амаль цалкам разбураны горад, — успамінае Леанід Мароз тых гарачых дзён. — Усодны бітая тэхніка, трупы немцаў. Дамы без вокнаў і дзвярэй, а ў паветры — устойлівы пах гару і дыму...

Аб тым, што ён калісьці вернецца ў гэты горад і застанецца ў ім назавсёды, Леанід Нікіфаравіч тады нават і не падарэваў. Але так склаўся яго лёс. На фронт Леанід Мароз, ураджэнец украінскай вёскі Абухаўка Жытомірскай вобласці, трапіў 17-гадовым хлопцам. Да прыходу чырвонаармейскай дапамога партызанам, нават першую сваю ўзнагароду атрымаў менавіта за партызанскія подзвігі.

А вось баявы шлях у якасці пэтэрэўскага пачаў з Тульскай вобласці пасля трохмесячнай вучобы ў Горкаўскай вучылішчы. Супрацітанкавая стрэльба, якую яму выдалі, каб весці агонь па праціўніку, здавалася непад'ёмнай, ён ледзь спраўляўся цагцаць яе па франтавых дарогах разам з баявым таварышам. 45-міліметровая гармата ўвесь час знаходзілася на перадавой, таму байцы называлі яе між сабой «Бывай, Радзіма».

— Я спачатку не мог прывыкнуць да таго, што трэба біць па жывых мішэнях, — прызнаецца ветэран. — Нам увесь час нагадалі: «Салдат, хочаш біць жывы, ішоў ворагам». Ад гэтых казачкаў па цэле нават мурашкі беглі, але ж кожны разумее: на вайне інакш не бывае.

Чырвоная Армія гнала фронт прэч з роднай зямлі. Каб вызваліць Магілёў, трэба было прарваць

Улюбайжонкай разам 63 гады.

9-месячную абарону на Проні. З кровапралітнымі баімі байцы пераадолевалі перашкоды з ёскончых траншэй і барыкад, пад агнёмваў дажджом перапраўляліся цераз малыя і вялікія рэкі. Днепро наогул быў добра умацаваны. На пераправе цераз яго Леанід Мароз ледзь не загінуў.

— Артылерыя была на коннай цязе, і стала пытанне, хто першы палпыне на кані цераз раку, — распавядае суразмоўца. — Ездзавы былі спрэс тульскай рабацягі на 50-57 гадоў. Яны, мабыць, коной ўпершыню толькі на фронце і ўбачылі. Прышлось мне, вясковаму хлопцу, стаць павадаром. І хоць вопыт было мала, мяне пасадзілі на гнядога і «падбздэрылі», трымаўся, за сабой будзем гнаць усіх астатніх коней. Толькі палпылі, як аднекуль у небе з'явілася нямецкая рама. Пачалі рвацца снаряды, вада ў рацэ аж завірвала. Добра, што бераг быў недалёка. З горам палпам пераправіліся. Двух коней, праўда, не далічыліся...

Ветэрану і насамрэч шанцавала. Яшчэ да вызвалення Магілёва на Проні войска падчас пераправы трапіла пад абстрэл. Леанід Мароз паспеў з таварышым убачыць, адкуль вёўся агонь, але ў гэты момант проста пад колы іх гарматы ўляў снарад. На шчасце, ён не разраваўся. Гэта дало магчымасць байцам знішчыць 2 агнявыя пункты праціўніка. Пасля гэтай аперацыі Леанід Мароз і быў прызначаны камандзірам узвода 45-міліметровых гармат.

Смерць на вайне — звычайная справа, але маладога байца з украінскай вёскі яна абыходзіла бокам. І зусім блізка прайшла ад яго ў Беласток. Байцы вырашылі панседаць, накрылі стіл у закінутым будынку, але раптам пачуліся разрывы снарадаў. Кожны скапіў свой кацілок і падаўся ў траншэю. Калі вярнуліся назад, убачылі, што снарад прабіў дах і трапіў ярказ у сярэдзіну стала.

Фота з фронту.

— Напэўна, мяне Багародзіца аберагала, — усміхаецца ветэран і прызнаецца, што ўсю вайну тэйком насіў у нагруднай кішэні маленькі абразок Маці Божай. Памятае, як бацька блаславіў яго, адрываючы на фронт. А вось яго баявым таварышам не пашчасціла. З усюю разліку, у які ўваходзіла 7 чалавек, дадому вярнуўся толькі ён адзін.

«Мір трымаецца на дружбе»

Ведай нашых!

Ліцзисты БДУ пакараюць космас

Каманда Ліцзя БДУ заваявала першае месца ў Вышэйшай лізе інвацыійнага аджакційнага конкурсу «CanSat». Спідарожніцты прайшлі ў расійскім горадзе Дубна. Усяго ў фінале былі прадстаўлены 22 каманды.

Удзельнікам конкурсу трэба было стварыць і запусціць мадэль ракеты са спідарожнікам. Спідарожнік стандарту «CanSat» уяўляе сабой апарат памерам з бляшанку газіроўкі аб'ёмам 0,33 літра (адсюль і назва конкурсу: ад англійскага слова «can» — бляшанка і «sat» — скарочанае ад «satellite» — спідарожнік). Іх запускаяць на вышыню да 6 кіламетраў, дзе яны аддзяляюцца ад ракеты і спускаюцца на парашуце. Падчас палёту спідарожнік фіксуе і перадае тэлеметрычную інфармацыю, а таксама звесткі пра тэмпературу, ціск, магнітнае поле, відасігнал, у залежнасці ад датчыкаў на борце. Спідарожнікі, створаныя школьнікамі, практычна не адрозніваюцца ад сапраўдных, але яны не прыстасаваны да работы ў космасе.

За ліцзійскую каманду выступалі Дамітрый Раманаў, Іван Саенчык, Уладзіслаў Паўловіч і Мікіта Мішчанка. Падрыхтоўкай ліцзистаў займаліся навуковы супрацоўнікі лабараторы прыкладных касмічных тэхналогій факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій БДУ Уладзімір Чорны і выпускнік таго ж факультэта Антон Саенчык.

Запуск спідарожніка стаў магчымым дзякуючы ўдалому вышпленню беларускай каманды на адборачнай сесіі ў студэнці гэтага года, якая прайшла на базе Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Перад запускам каманды павінны былі прадставіць сваю распрацоўку экспертам, а пасля запуску — абараніць праект, паказаўшы вынікі расшыфроўкі тэлеметраў і патлумачыць прычыны збыў. Спідарожнік ліцзистаў БДУ цалкам выканаву заплаанаваную праграму навуковых даследаванняў і здзейсніў мяккую пасадку на парашутнай сістэме ўпласнай распрацоўкі.

Для дзедкі: першы конкурс «CanSat» адбыўся ў 1999 годзе ў ЗША і быў скраваны на абуджанне інтарэсу з боку школьнікаў і студэнтаў да касмічных даследаванняў. У Расіі конкурс стартаваў у 2012 годзе. Кіраўніком праекта стаў касманаўт, герой Расіі Аляксандр Лазуткін. Асноўную ролю ў рэалізацыі праекта адгрываюць Навукова-даследчы інстытут ядзернай фізікі і Мемарыяльны музей касманаўтыкі.

Велмы папулярная гэта спідарожніцты таксама ў Еўропе і ў Японіі. Школьнікі павінны мець веды не толькі ў галіне механікі, радыёсувязі і праектавання бартавай электронікі, добра разбірацца ў матэматыцы, інфарматыцы, валодаць асновамі 3D-мадэлявання і умець працаваць у камандзе. У бліжэйшай будучыні не выключнаеца варыянт запуску арыгінальнага спідарожніка з Міжнароднай касмічнай станцыі.

Надзея НІКАЛАЕВА

Бітва інтэлектаў

ТРОЕ — СУПРАЦЬ УСІХ

Сёлета нашы студэнт-праграмісты спыніліся ў кроку ад «бронзы»

У Екацярынбургу адбыўся фінал чэмпіянату свету па спартыўным праграмаванні сярэд студэнтаў ACM ICPC 2014. Гэта самая прэстыжыя спідарожніцты маладой праграміскай эліты некалькі апошніх дзесяцігоддзяў. Людзі, якія імкнучыся развівацца ў ІТ-сферы, сканцэнтраваны ў ВНУ. А сусветны чэмпіянат і падрыхтоўка да яго дазваляюць маладым праграмістам не толькі ўдасканальваць свае навыкі і вучыцца працаваць у камандзе, але і заявіць пра сябе ў сусветнай ІТ-супольцы.

Пецярбургскага нацыянальнага даследчага ўніверсітэта інфармацыйных тэхналогій, механікі і оптыкі, а таксама двухразовы чэмпіён — студэнт Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Таму нават проста трапіць у фінал лічыцца вялікай удачай.

Між іншым, у фінале беларускія студэнт-спідарожніцты са студэнтамі з Масачусецкага, Стэнфардскага, Прынстанскага, Оксфардскага, Пекінскага ўніверсітэтаў і многіх іншых ВНУ, якія ўзначальваюць сусветныя рэйтынгі.

Па правілах спідарожніцтваў у складзе кожнай каманды выступаюць тры студэнт, якім прадастаўляецца адзін камп'ютар і камплект з 10–12 найскладанейшых матэматычных задач. На іх рашэнне адводзіцца пяць гадзін. Згодна з правіламі чэмпіянату, рашэнне задачы з'яўляецца праграма, пісаная на адной з моў праграмавання, якая праходзіць тэсты журы. Перамагае тая каманда, якая змога рашыць найбольшую колькасць задач, а ў выпадку аднолькавай колькасці правільных адказаў — каманда, якая выдаткавала на іх рашэнне меншую колькасць часу. Па спецыяльным правілах таксама падлічваецца і штрафны час. Перамагае каманда з меншай колькасцю штрафных хвілін.

Рэйтынг мацнейшых каманд. Але хлопцы — проста малайцы, — канстатуе трэнер будучых праграмістаў Уладзімір Котаў.

Па правілах чэмпіянату, студэнт, які ўжо двойчы выходзіў у фінал, не мае права ўдзельнічаць у конкурсе. Летась, дарчы, у студэнтаў БДУ (а за каманду выступалі ўсе пяцікурснікі) было «серабро». І ўвогуле студэнт БДУ заўсёды дабіваўся права ўдзельнічаць у фінале.

Дарчы, лепшым вынікам чэмпіянату гэтага года сталі 7 задач: з імі здалелі справіцца за больш кароткі час студэнт Санкт-Пецярбургскага ўніверсітэта, якія прадмантравалі выключныя веды ў рашэнні найскладанейшых матэматычных галавалам. Каманды Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, Пекінскага ўніверсітэта і Нацыянальнага ўніверсітэта Тайваня занялі другое, трэцяе і чацвёртае месцы і, адпаведна, таксама атрымалі залатыя медалі.

А, напрыклад, каманда Санкт-Пецярбургскага нацыянальнага даследчага ўніверсітэта інфармацыйных тэхналогій, механікі і оптыкі (менавіта яго студэнт некалькі апошніх гадоў заваёваў лігалюны трафей) спыніліся на 9-й пазіцыі. Праўда, пераможца мінулага года беларус Генадзе Караткевіч, які сёлета навуцаецца ў Санкт-Пецярбургу, прыхаў на фінал толькі ў якасці госьця. Але Санкт-Пецярбургская школа праграмавання ўсё зноў знае сваякавала на сусветным першынстве перамогу. Затое без узагаарод засталася такія знакамцы ўдзельнікі фіналу, як Масачусецкі тэхналагічны ўніверсітэт і Стэнфард.

Студэнт Белдзяржуніверсітэта неаднаразова ўдзельнічаў на п'едэстале на чэмпіянате свету па праграмаванні. Як вядома, у нас былі і залаты, і срэбраны, і бронзавыя медалі. Але ў сёлета спідарожніцтва удзельнічала новая каманда БДУ, так бы мовіць, юная для чэмпіянату такога ўзросту. Ніхто з нас і не марыў трапіць у

Надзея НІКАЛАЕВА

Новы фармат

ІГРАЦЬ, СПЯВАЦЬ, КАВУ ПІЦЬ, НА КІТАЙСКОЙ ГАВАРЫЦЬ...

У Мінску ў будынку старога заводскага цэха (вул. П. Броўкі, 8а) адкрылася незвычайная тайм-кавярня «Дом таленту». Ад іншых аналагічных месцаў, у якіх неведальнікі плаціць не за спажываную каву і гарбаты, а за час, праведзены ў кавярні, устаноў адрознівае мэтавая аўдыторыя — таленавітая моладзь, якая жадае праявіць сябе і атрымаць новыя веды.

Паводле задумы ініцыятара гэтага сацыяльнага праекта, грамадзяніна Аўстраліі Джунга Лі, кожны наведнік атрымае магчымасць раскрасіць і рэалізаваць творчыя здольнасці — у галіне музыкі, танца, фатаграфіі, дызайну, мастацкіх і бізнес-праектаў. Для гэтага на плошчы ў 240 квадратных метраў змешчана сцена, абсталяваная для правядзення рэпетыцый і шоу, пляцоўка з прафесійнымі аўдыя-, фота-, відэапрыладамі і пункт арэнды гэтага абсталявання, танцпляцоўка з лосціткамі, студыя для запісу музыкі і відэа-вытворчасці, а таксама тэматычныя пакоі для заняткаў творчасцю, вучэбны клас з камп'ютарамі, інтэрнэт-кавярня. «Філасофія праекта — дапамога іншым, абмен ведамі і навыкамі, падтрымка і ўмацаванне ўзаўзаўнаснасці кожнага з нас. Мы ўпэўнены, што кожны чалавек таленавіты, трэба толькі знайсці і праявіць свае здольнасці», — гаворыць гэта, бізнесмен Джун Лі мае на ўвазе ў тым ліку і сябе. Зарабарышы вялікія грошы на падборы спецыялістаў у сферы інжынерыі і ІТ, ён вырашыў нарэшце рэалізаваць тое, да чаго найбольш ляжыць душа, — прапаганда мастацтва і жывой музыкі. Для старту праекта спатрэбілася крыху больш чым год і 250 тысяч долараў укладанняў. Але бізнесмен мяркую, што праз пэўны час «Дом таленту» акупіцца і нават будзе прыносіць прыбытак.

Запלאцціўшы 30 тысяч беларускіх рублёў за гадзіну (або 100 тысяч за цэлы дзень), госці тайм-кавярні могуць папрактыкавацца ў розных відах мастацтва, проста адпочыць, а таксама наведваць канцэрты, шоу, тэматычныя майстар-класы. А іх туды плануюцца вялікая колькасць урокі джазавага вакалу, танцаў, ігры на гітары і барабанах, англійскай і кітайскай моў, майстэрства фоксукіа, курсы 3D-дызайну, бізнес-працоўвання і г.д.

Вікторыя ЗАХАРАВА

Банк торговый капитал
Закрытое акцыянерное общество

Наименование банка: **ЗАО «ТК Банк»**

www.tcbank.by

Закрытое акцыянерное общество «Банк торговый капитал»
Финансовая отчетность за год, закончившийся 31 декабря 2013 года

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА
(в миллионах белорусских рублей с учетом покупательной способности белорусского рубля на 31 декабря 2013 года)

	Примечание	31 декабря 2013 года	31 декабря 2012 года
Активы			
Денежные средства и их эквиваленты	13	404,711	888,050
Средства в финансовых организациях	14	36,502	319,090
Производные финансовые инструменты	15	581,647	571,423
Кредиты клиентам	16	762,807	767,874
Ценные бумаги в наличии для продажи	17	634,439	209,804
Основные средства и нематериальные активы	18	45,331	286,055
Прочие активы	19	195,772	44,795
Итого активы		2,661,209	3,087,091
Обязательства			
Средства банков и иных финансовых учреждений	20	14,995	76,688
Средства клиентов	21	7,858	36,201
Субординированные займы	22	1,674,240	1,690,525
Обязательство по отложенному налогу на прибыль	12	28,820	54,509
Обязательство по текущему налогу на прибыль		161	7,909
Резервы под обязательства и отчисления	25	23,385	23,448
Прочие обязательства	23	3,463	4,938
Итого обязательства		1,752,922	1,893,978
Капитал			
Уставный капитал	24	1,626,015	1,626,015
Эмиссионный доход	24	523	523
Фонд переоценки ценных бумаг, в наличии для продажи		3,662	(4,117)
Накопленный убыток		(721,913)	(429,308)
Итого капитал		908,287	1,193,113
Итого обязательства и капитал		2,661,209	3,087,091

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА
(в миллионах белорусских рублей с учетом покупательной способности белорусского рубля на 31 декабря 2013 года)

	Примечание	2013	2012
Денежные потоки от операционной деятельности			
Проценты полученные		126,184	152,801
Проценты выплаченные		(26,955)	(108,263)
Комиссии полученные		2,172	113,270
Комиссии выплаченные		(1,160)	(51,677)
Доходы по ценным бумагам, имеющимся в наличии для продажи		1,038	(158)
Реализованные доходы за вычетом расходов по операциям с иностранной валютой		(1,908)	12,614
Реализованные доходы за вычетом расходов по операциям с финансовыми инструментами, учитываемыми по справедливой стоимости		12,712	30,024
Прочие доходы полученные		7,758	18,409
Расходы на персонал выплаченные		(28,471)	(36,543)
Прочие операционные расходы выплаченные		(34,178)	(36,772)
Уплаченный налог на прибыль		(9,499)	(25,832)
Денежные потоки от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах		47,693	67,873
Изменение операционных активов и обязательств			
Средства банков и иных финансовых учреждений		235,083	233,499
Кредиты клиентам		(143,026)	(432,957)
Прочие активы		12,865	(8,404)
Средства в финансовых организациях		(52,650)	(479,103)
Средства клиентов		(23,353)	(237,991)
Прочие обязательства		204	(4,363)
Чистый (отток)/прирост денежных средств от операционной деятельности		76,816	(861,882)
Денежные потоки от инвестиционной деятельности			
Покупка ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи		(518,480)	(541,519)
Продажа ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи		143,618	442,516
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(5,498)	(24,948)
Поступления от реализации основных средств и нематериальных активов		7	-
Чистый (отток)/прирост денежных средств от инвестиционной деятельности		(380,353)	(123,951)
Денежные потоки от финансовой деятельности			
Дивиденды		(77,595)	-
Чистый (отток)/прирост денежных средств от финансовой деятельности		(77,595)	-
Чистое (уменьшение) / увеличение денежных средств и их эквивалентов		(381,132)	(985,833)
Влияние изменений обменных курсов на денежные средства и их эквиваленты		31,657	125,311
Влияние инфляции на денежные средства и их эквиваленты		(133,864)	(331,173)
Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного года	13	888,050	2,079,745
Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного года	13	404,711	888,050

ОТЧЕТ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА
(в миллионах белорусских рублей с учетом покупательной способности белорусского рубля на 31 декабря 2013 года)

	Примечание	2013	2012
Процентные доходы	4	154,835	206,332
Процентные расходы	5	(26,326)	(108,995)
Чистый процентный доход до формирования резервов под обесценение активов		128,509	97,337
Формирование резервов под обесценение по активам, по которым неистощаются проценты		(186,242)	(103,234)
Чистый процентный доход (убыток)		(57,733)	(6,897)
Комиссионные доходы	6	2,172	113,270
Комиссионные расходы	7	(1,160)	(51,675)
Чистые комиссионные доходы		1,012	61,595
Чистая прибыль (убыток) по операциям с иностранной валютой	8	(15,567)	23,655
Чистая прибыль по финансовым инструментам, учитываемым по справедливой стоимости через прибыль или убыток		103,723	60,772
Чистая прибыль (убыток) по операциям с финансовыми активами, имеющимися в наличии для продажи		1,038	(158)
Операционные доходы		32,473	139,967
Расходы на персонал	9	(27,692)	(36,730)
Амортизация	18	(3,512)	(3,780)
Прочие доходы	10	7,765	18,409
Прочие расходы	11	(106,991)	(104,716)
Резерв по обязательствам кредитного характера	27	(3,327)	(23,448)
Убыток по чистой монетарной позиции в связи с инфляцией		(137,664)	(223,298)
(Убыток)/прибыль до налогообложения		(238,948)	(233,596)
Доходы по налогу на прибыль	12	23,938	13,963
Чистый убыток		(215,010)	(219,633)
Чистый убыток		(215,010)	(219,633)
Прочий совокупный (убыток)/доход			
Статьи, которые могут быть реклассифицированы в состав прибыли и убытков:			
Изменение справедливой стоимости инвестиций, имеющихся в наличии для продажи		8,829	(4,097)
Совокупная (прибыль)/(убыток), перенесенный в отчет о прибыли и убытках при выбытии ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи		(1,050)	158
Итого прочий совокупный (убыток)/доход		7,779	(3,939)
Итого совокупный убыток		(207,231)	(223,572)

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА
(в миллионах белорусских рублей с учетом покупательной способности белорусского рубля на 31 декабря 2013 года)

	Уставный капитал	Эмиссионный доход	Накопленный убыток	Фонд переоценки ценных бумаг, в наличии для продажи	Итого капитал
Остаток на 31 декабря 2011	1,626,015	523	(209,675)	(178)	1,416,685
Совокупный убыток за год	-	-	(219,633)	(3,939)	(223,572)
Остаток на 31 декабря 2012	1,626,015	523	(429,308)	(4,117)	1,193,113
Совокупный убыток за год	-	-	(215,010)	7,779	(207,231)
Дивиденды объявленные	-	-	(77,595)	-	(77,595)
Остаток на 31 декабря 2013	1,626,015	523	(721,913)	3,662	908,287

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА
(в миллионах белорусских рублей с учетом покупательной способности белорусского рубля на 31 декабря 2013 года)

	Примечание	2013	2012
Денежные потоки от операционной деятельности			
Проценты полученные		126,184	152,801
Проценты выплаченные		(26,955)	(108,263)
Комиссии полученные		2,172	113,270
Комиссии выплаченные		(1,160)	(51,677)
Доходы по ценным бумагам, имеющимся в наличии для продажи		1,038	(158)
Реализованные доходы за вычетом расходов по операциям с иностранной валютой		(1,908)	12,614
Реализованные доходы за вычетом расходов по операциям с финансовыми инструментами, учитываемыми по справедливой стоимости		12,712	30,024
Прочие доходы полученные		7,758	18,409
Расходы на персонал выплаченные		(28,471)	(36,543)
Прочие операционные расходы выплаченные		(34,178)	(36,772)
Уплаченный налог на прибыль		(9,499)	(25,832)
Денежные потоки от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах		47,693	67,873
Изменение операционных активов и обязательств			
Средства банков и иных финансовых учреждений		235,083	233,499
Кредиты клиентам		(143,026)	(432,957)
Прочие активы		12,865	(8,404)
Средства в финансовых организациях		(52,650)	(479,103)
Средства клиентов		(23,353)	(237,991)
Прочие обязательства		204	(4,363)
Чистый (отток)/прирост денежных средств от операционной деятельности		76,816	(861,882)
Денежные потоки от инвестиционной деятельности			
Покупка ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи		(518,480)	(541,519)
Продажа ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи		143,618	442,516
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(5,4	

Яўген БАГДАНОЎСКІ:

«ХОЧАЦЕ ЗАРАБЛЯЦЬ ГРОШЫ — ІДЗІЦЕ Ё ФУТБОЛ ЦІ ХАКЕЙ. БОКС НЕ ДЛЯ ГЭТАГА»

Са сваім трэнерам Эдуардам ДУБОУСКІМ.

Ён гуляў у футбол, але стаў прафесійным боксёрам, марыў пра алімпійскае «золата», але пачаў аматарскі спорт, не вітае бойкі на вуліцах і лічыць, што славянскі дух дапамагае ў перамоце. Сёння госьць «Звязды» — чэмпіён Беларусі па боксе ў паўцяжкай вазе Яўген БАГДАНОЎСКІ.

— Як і ўсе дзеці, займаўся многімі відамі спорту, нейкі час гуляў у футбол. У нас, у Жодзіне, ёсць футбольны клуб «Тарпеда-БелАЗ» (тады ён называўся «Тарпеда-Жодзіна»). Аднак з футбола не складалася, і з-за збегу абставін трапіў у бокс. У доме, дзе я жыў, у паўпадвальным памяшканні была боксёрская зала. Выглядала яна, вядома, жудасна, я кіно: з труб капала вада, было ўсяго дзве грушы, а памер памяшкання — прыкладна 7 на 5 метраў. Займацца там было вельмі цяжка, часам дыстанцыя паміж спартсменамі складала не больш за 30 сантыметраў, але было вельмі жаданне, таму нічога не бянтэжыла. Плюс да ўсяго, у мяне быў вельмі добры трэнер, які ўмеў зацікавіць боксам.

— Ты праішоў доўгі шлях да тытула чэмпіёна Беларусі?

— У 2010 годзе з аматарскага бокса я перайшоў у прафесійны, мяне пачаў трэніраваць Эдуард Іосіфавіч Дубоўскі. Выдатны чалавек, вельмі каларытная постанова ў боксёрскім боксе. У мінусам сам добры боец, ён уваходзіў у зборную СССР, з'яўляўся першым у Беларусі майстрам спорту міжнароднага класа па боксе. Чалавек, які душой хварэе за гэты від спорту і зараджае ім маладых спартсменаў.

Трэнерваліся ў звычайным рэжыме. У прафесіяналаў турніры праходзяць рэдка — у асноўным гэта адзінкавыя баі. Набраў сабе рэйтынг, рыхтаваўся да канкрэтных паядынкаў, вывучалі сапернікаў, падбіралі спарынг-партнёраў. Так і дайшлі да бою за званне чэмпіёна Беларусі.

— Нядаўна табе ўпершыню давялося абараняць сваё званне...

— Вядома, нам ёсць куды расці. У нашай краіне праводзіцца не так шмат турніраў па боксе. Вось летась быў чэмпіянат Еўропы, але гэта змяшчае аднаго аматара. Асноўная частка турніраў, дзе мы ўдзельнічаем, праходзіць у Еўропе — часцей гэта Польшча ці Германія. І ў Мінску, і наогул у Беларусі свае прафесійныя боксёрскія клубы — гэта добра! У нас пачаўся боксёрскі боксёраў. Мы рэгулярна становімся прызёрамі і ў асабістых, і ў камандных спаборніцтвах. Нядаўна спаборнічалі ў Германіі і толькі ў апошнім паядынку ўступілі гаспадарам. Плюс да ўсяго наша асабліваць — гэта славянскі дух, так што няхай нас баяцца.

— Ці паступалі прапановы з-за мяжы?

— У мяне быў кантракт з польскім менеджэрам Дарэкам Снарскім. Для палкаў ён значная фігура, добры трэнер і менеджар. Многія хлопцы з Беларусі працавалі з ім. У Польшчы я атрымаў вялікі вопыт міжнародных турніраў. Тады мне было 18 гадоў і, можна сказаць, там я дэбютаваў у прафесійным боксе. Больш вельмі цікава. У Еўропе трэніруюцца кхры на інашай сістэме. Чэхі, немцы — кожны прапагандаваў свой бокс. Гэты вопыт, у тым ліку, прывёў мяне да чэмпіёнства ў Беларусі.

— Чым адрозніваецца беларуская школа бокса ад еўрапейскай?

— Беларуская школа — пераемніца савецкай. Гэта строгае вядзенне паядынку, як быццам па падручніку.

— Якія ганары ў беларускіх боксёраў?

— Калі вы хочаце зарабіць — ідзіце лепш у футбол ці хакей. Я не магу сказаць, што беларускія боксёры жабуруюць, але ганары ў нас вельмі адрозніваюцца ад еўрапейскіх, і тым больш — ад амерыканскіх.

— Табе ўсёго 22 гады, твая спартыўная кар'ера ў самым разгары. Чаму ты пачаў займацца трэнерскай працай?

— Таму што я люблю бокс! Гэта больш маё хобі, чым праца. Калі я прызваў да дому ў Жодзіна, мне хочацца дапамагчы нашым трэнерам у родным горадзе. У Мінску, напэўна, гэтага б я не рабіў. У мяне там ёсць нядрэнныя хлопцы 1997-1998 гг. нараджэння. Я бачу ў іх перспектывы. Мы выязджаем на турніры, яны добра там сабе паказваюць. У жодзінскага бокса добра будучыня. Акрамя мяне, там працуюць выдатныя трэнеры, якія ведаюць сваю справу.

— Спартсмены змагаюцца за ачкі, хвіліны, метры. Што стымулюе боксёра быць чалавекам?

— Што боксёр выходзіць на рынг па перамогу, і толькі па перамогу. Мы шмат часу трацім на падрых-

тоўку — гэта цяжкая праца. Таму, калі выходзіш на бой, не хочацца падвесці сваю каманду і ўсіх, хто за цябе «хварэе».

— Ці можна атрымаць задавальненне ад працы, дзе цябе б'юць ці ты б'еш?

— Можна. Ад кожнага бою я атрымліваю пэўную порцыю адрэналіну. А калі прайграю, адразу пачынаю работу над памылкамі, пераглядаю паядынку, адзначаю, што зрабіў не так, аналізую свае дзеянні. Я вельмі самакрытычны.

— Здараліся бойкі на вуліцы?

— Так, бывала рознае. Але ў асноўным, вядома, спрабую стрымліваць сябе, зводзіць усе канфлікты да жарту. Але часам усё роўна даводзіцца абараняцца. Першыя ніколі не пачынаў бойкі. Я не аматар бокс на вуліцы, ніколі не ініцырую гэта.

— Крыўдзіць старэйшых, што боксёр, мякка кажучы, не вызначаецца розумам?

— Не, не крыўдзіць. Гэта кажучы людзі, якія не ведаюць боксёраў, не разумеюць нічога ў спорце. Не вельмі разумных людзей хапае ўсюды. Гэта не залежыць ад роду дзейнасці. Напэўна, і ў боксе такія ёсць, але не ўсе — дакладна.

— Каго з сусветных боксёраў ты лічыш лепшым?

— Амерыканца Роя Джонса! Я лічу, гэта вялікі боксёр. Праўда, думаю, яму ўжо не варта было вяртацца на рынг пасля таго, як ён абвясціў аб завяршэнні сваёй кар'еры. Пасля вяртання ў яго пайшла чарада паражэнняў. Тым не менш, ён быў вялікім, таму што рабіў на рынку ўсё, што хацеў. Ён ствараў сапраўднае шоу. Да таго ж, ён піша вельмі добраму музыку і пад яе выходзіць на рынг.

— На сёння найлепшы боксёр — Флойд Мэйўзэр. У яго самыя высокія ганары ў прафесійным боксе. Многія яго не любяць, папракаюць за тое, што ён бакірае з занадта слабымі сапернікамі. Тым не менш, у чалавека няма ніводнага паражэння, ён выйграў 54 паядынку.

— З Беларусі ў мяне падабаецца Сяргей Рабчанка, чэмпіён свету і Еўропы.

— Бокс для цябе гэта...

... гэта маё жыццё. Гэта і хобі, і работа, і захапленне. Гэта тое, што ўжо на працягу 9 гадоў са мной.

— Што акрамя бокса?

— Я вельмі люблю футбол і хакей. Гуляю сам, гляджу па тэлевізары, наведваю стадыён.

— Кім з сусветных боксёраў хацеў бы сустрэцца на рынку?

— Вядома, з Флойдом Мэйўзэрам!

— Не баішся?

— Не. Праўда, мне давалося б вельмі «падсушыцца» або Мэйўзэру набраць вагу.

— Твая мэта ў спорце?

— Прамагаць! Усё роўна — каго і дзе. Галоўнае — перамагчы! І быць нумарам 1-м хаця б у Беларусі.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ

Ніводнага лішняга руху, усё выразна. Немцы многае перанялі ў нас, таму што шмат савецкіх трэнераў паехала працаваць у Германію. Еўрапейская школа бокса не так адрозніваецца ад нашай, як амерыканская. Там боксёры — «гульцы», працуюць на публіку. Для іх бокс — гэта ў большай ступені шоу. Яны моцна з лёгкасцю апусціць рукі ад галавы, выклікаць саперніка на сябе, справакаваць, уступіць у словесны кантакт з публікай. Прызнаюся, мне гэта бліжэй, не люблю строгае вядзенне бою. Паўтарваю, прафесійны бокс — гэта ўсё ж такі шоу. Публіка трыхоціць і плаціць грошы за тое, што ты ствараеш відэафрагменты. Напрыклад, як гэта рабіў Рой Джонс. Не толькі вялікі боксёр, але і выдатны шоумен.

— Калі лічыць прафесійны бокс шоу, то ў ім павінны працаваць добрыя менеджары і прамоутары. У Беларусі яны ёсць?

— Да ўзроўню амерыканскіх шоу нам яшчэ далёка. Часта беларускі спецыялістам дапамагаюць арганізоўваць баі замежных спецыялістаў. Шоу пачынаецца з працэдур ушважвання. Боксёраў выводзяць тварам да твару. Пачынаецца супрацьстаянне, хто першы мігне. Хтосьці рэагуе на гэта спакойна, хтосьці махае рукамі. Далей — маляўнічы выхад, кожны боксёр выбірае сабе музыку. Я, напрыклад, аддаю перавагу рэпу. Неад'емная частка — дзюраты, якія выносяць таблічкі. У аматарскім боксе нічога такога няма, таму, вядома, у нашым відзе вялікую ролю адыгрываюць і прамоутары, і менеджары, а таксама многае залежыць ад фінансаў, рэкламы, ад таго, наколькі рэйтынгавыя боксёры ўдзельнічаюць у баі.

Наша асабліваць — гэта славянскі дух, так што няхай нас баяцца.

— Якія ганары ў беларускіх боксёраў?

— Калі вы хочаце зарабіць — ідзіце лепш у футбол ці хакей. Я не магу сказаць, што беларускія боксёры жабуруюць, але ганары ў нас вельмі адрозніваюцца ад еўрапейскіх, і тым больш — ад амерыканскіх.

— Табе ўсёго 22 гады, твая спартыўная кар'ера ў самым разгары. Чаму ты пачаў займацца трэнерскай працай?

— Таму што я люблю бокс! Гэта больш маё хобі, чым праца. Калі я прызваў да дому ў Жодзіна, мне хочацца дапамагчы нашым трэнерам у родным горадзе. У Мінску, напэўна, гэтага б я не рабіў. У мяне там ёсць нядрэнныя хлопцы 1997-1998 гг. нараджэння. Я бачу ў іх перспектывы. Мы выязджаем на турніры, яны добра там сабе паказваюць. У жодзінскага бокса добра будучыня. Акрамя мяне, там працуюць выдатныя трэнеры, якія ведаюць сваю справу.

— Спартсмены змагаюцца за ачкі, хвіліны, метры. Што стымулюе боксёра быць чалавекам?

— Што боксёр выходзіць на рынг па перамогу, і толькі па перамогу. Мы шмат часу трацім на падрых-

тоўку — гэта цяжкая праца. Таму, калі выходзіш на бой, не хочацца падвесці сваю каманду і ўсіх, хто за цябе «хварэе».

— Ці можна атрымаць задавальненне ад працы, дзе цябе б'юць ці ты б'еш?

— Можна. Ад кожнага бою я атрымліваю пэўную порцыю адрэналіну. А калі прайграю, адразу пачынаю работу над памылкамі, пераглядаю паядынку, адзначаю, што зрабіў не так, аналізую свае дзеянні. Я вельмі самакрытычны.

— Здараліся бойкі на вуліцы?

— Так, бывала рознае. Але ў асноўным, вядома, спрабую стрымліваць сябе, зводзіць усе канфлікты да жарту. Але часам усё роўна даводзіцца абараняцца. Першыя ніколі не пачынаў бойкі. Я не аматар бокс на вуліцы, ніколі не ініцырую гэта.

— Крыўдзіць старэйшых, што боксёр, мякка кажучы, не вызначаецца розумам?

— Не, не крыўдзіць. Гэта кажучы людзі, якія не ведаюць боксёраў, не разумеюць нічога ў спорце. Не вельмі разумных людзей хапае ўсюды. Гэта не залежыць ад роду дзейнасці. Напэўна, і ў боксе такія ёсць, але не ўсе — дакладна.

— Каго з сусветных боксёраў ты лічыш лепшым?

— Амерыканца Роя Джонса! Я лічу, гэта вялікі боксёр. Праўда, думаю, яму ўжо не варта было вяртацца на рынг пасля таго, як ён абвясціў аб завяршэнні сваёй кар'еры. Пасля вяртання ў яго пайшла чарада паражэнняў. Тым не менш, ён быў вялікім, таму што рабіў на рынку ўсё, што хацеў. Ён ствараў сапраўднае шоу. Да таго ж, ён піша вельмі добраму музыку і пад яе выходзіць на рынг.

— На сёння найлепшы боксёр — Флойд Мэйўзэр. У яго самыя высокія ганары ў прафесійным боксе. Многія яго не любяць, папракаюць за тое, што ён бакірае з занадта слабымі сапернікамі. Тым не менш, у чалавека няма ніводнага паражэння, ён выйграў 54 паядынку.

— З Беларусі ў мяне падабаецца Сяргей Рабчанка, чэмпіён свету і Еўропы.

— Бокс для цябе гэта...

... гэта маё жыццё. Гэта і хобі, і работа, і захапленне. Гэта тое, што ўжо на працягу 9 гадоў са мной.

— Што акрамя бокса?

— Я вельмі люблю футбол і хакей. Гуляю сам, гляджу па тэлевізары, наведваю стадыён.

— Кім з сусветных боксёраў хацеў бы сустрэцца на рынку?

— Вядома, з Флойдом Мэйўзэрам!

— Не баішся?

— Не. Праўда, мне давалося б вельмі «падсушыцца» або Мэйўзэру набраць вагу.

— Твая мэта ў спорце?

— Прамагаць! Усё роўна — каго і дзе. Галоўнае — перамагчы! І быць нумарам 1-м хаця б у Беларусі.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ

■ Інфарм-укол

ШТО З НАМІ РОБІЦЬ АЛКАГОЛЬ

Няма такога органа ў нашым арганізме, які б не разбураўся ад любых доз алкаголю. І больш за ўсё пакутуе мозг. Калі канцэнтрацыя алкаголю ў крыві прыняць за адзінку, то ў печані будзе 1,45, спінамазгавой вадкасці — 1,5, галаўным мозгу — 1,75.

— Пасля ўжывання кубка піва, келіху віна, стопкі гарэлкі спірт, які ў гэтых напоях змяшчаецца, усомтваецца ў кроў, дзякуючы якой трапляе ў і мозг, дзе актыўна разбурае яго кару, забівае нервовыя клеткі — нейроны, — кажа загадчыца 1-га тэрапеўтычнага аддзялення 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Ірына УЛАСІК. — Па статыстыцы, звыш трэці ўсіх смерцў ад захворванняў сэрца звязана з ужываннем алкаголю. Алкаголь перагружае сэрца, правярае пачынае сэрцавыя парушэнні, парушае кровазварот, павышае артрыяльны ціск, што прыводзіць да разбурання дробных сасудаў. Адсюль пачырваненне носа ў людзей, што часта злоўжываюць, а таксама пачырваненне вочных бялкоў ранаіцы наступнага дня пасля ўжывання алкаголю. Алкаголь у досыць раннім узросце выклікае сардэчна-сасудзісты захворванні. Ужо ў 35-40 гадоў

людзі, якія рэгулярна ўжываюць алкаголь, адчуваюць прыкметы гіпертаніі, з'яўляюцца перабой ў рабоце сэрца, непрыемныя паколванні — усё ад таго, што сэрца слабее, пакрываецца тлушчам і пераганяць кроў яму становіцца ўсё цяжэй. Адсюль інфаркты і інсульты.

Усё, што трапляе ў кроў, праходзіць, вядома, і праз печань. Як і сэрца, печань працуе без перапынкаў круглыя суткі, пераганяючы велізарную колькасць крыві, таму ўплыву алкаголю на печань проста велізарны. Калі гаварыць аб негатыўным уплыве алкаголю на печань, то варта мець на

ўвазе тры асноўныя стадыі: тлушчавую дыстрафію, алкагольны гепатыт і цироз, што можна лічыць смяротным прысудам.

Большую частку адрацаваных прадуктаў жыццядзейнасці выводзяць з арганізма ныркі — галоўны орган мочавыдзяляльнай сістэмы. Алкаголь забяспечвае ныркам інтаксікацыю, якая зніжае іх функцыі, не дазваляе паўнаватрасна вывесці з арганізма рэшткі прадуктаў жыццядзейнасці. У выніку арганізм чакае атручэнне, зніжэнне імунітэту, разнажэнае вірусаві і з'яўленне многіх хвароб, якія звычайна нават не звязваюць з пагаршэннем работы ныркі.

У страўніку алкаголь разбурае слізістую абалонку, неабходную для абароны ад сільнай кіслаты, якая змяшчаецца ў страўніковым соку. Гэта азначае паступовае развіццё гасітрыты і з'явавай хваробы. Даволі хутка пад уплывам алкаголю страчвае сваю працэздольнасць і падстраўнікавая залоза. Яна адгрывае важную ролю ў вырабаванні інсуліну, недахоп якога прыводзіць да дыябету.

Паўнаватрасная работа палавых органаў залежыць не толькі ад фізічнага стану арганізма, але і ад нармальнай мазгавой актыўнасці, а алкаголь негатыўна ўздзейнічае і на адно, і на другое. Палавыя органы пачынаюць пакутаваць ад дэфіцыту крыві, якая павінна забяспечваць усе нашы органы кіслародам. Парушэнне кровазвароту адбываецца на якасці эрэкцыі ў мужчын, якія пастаянна ўжываюць алкаголь. З цягам часу эрэкцыя слабее або наогул не наступае сучасова, здараецца заўчаснае семіявыяржэнне або яны наогул не адбываецца. Пакутуюць і семіналі, якія не аднаўляюцца пры тым, што

пашкоджваюцца кожнай дозой алкаголю. З-за гэтага зніжаецца выпрацоўка спермы, што ўплывае і на палавое жаданне. Наогул алкаголь пашкоджае ўсю палавую сістэму, з'яўляецца адной з прычын бесплоднасці і выкідаў у жанчын, а таксама нараджэння нездаровых нашчадкаў.

Святлана БАРЫСЕНКА

ЦІ МОЖА АЛКАГОЛЬ БЫЦЬ КАРЫСНЫМ?

Шматлікія даследаванні паказваюць, што ў малых дозах можна гаварыць аб пэўнай карысці алкаголю. Так, чырвоная віно ўмацоўвае імунітэт, прафілактуе атэрскаслероз, нармалізуе абмен рэчываў, выводзіць з арганізма таксіны. Некаторыя даследаванні ўказваюць на тое, што белае віно і шампанскае добра для аслабленай сардэчнай сістэмы. Глітэвін падтрымае арганізм пры прастудных захворваннях, бранхіце, запаленні лёгкіх. Ужыванне піва дапамагае знізіць рызыку ўзнікнення захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы, раку, хвароб Паркінсона і Альцгеймера, запаловае працэсы старэння. Нават гарэлка, як сцвярджаюць некаторыя заходнія вучоныя, здольна зніжаць узровень халестэрыну ў крыві. Праўда, варта мець на ўвазе пэўныя ўмовы.

Па-першае, так званая бяспечная норма складае 20 г чыстага алкаголю для мужчын і 10 г — для жанчын. Фактычна размова ідзе пра 30 г гарэлкі, або 100 г віна, або 300 г піва за аднаразова прыём.

Па-другое, так званыя бяспечныя ці нават карысныя дозы могуць існаваць толькі для дарослых. Для маладых людзей алкаголь мае толькі згубны эффект.

■ Сустрэча з чэмпіёнам

ЛІПЕНЬСКІ ЗАРАД ЛІТАРАТУРНАГА ЗАДАВАЛЬНЕННЯ На падыходзе чарговая, сёмай «Малодосць»

А значыць, аматары часопіса зноў маюць нядрэнны шанец атрымаць зарад літаратурнага задавальнення. Што ж мы знойдзем пад вокладкай ліпенскага нумара? Прайдземся звыклым маладосцеўскім маршрутам паэзія-проза-крытыка-публіцыстыка.

Пагаворым пра паэзію. Тут прадставлены Аляксандр Круцін і Юрка Буйнюк — маладыя аўтары маладой і дзёркай паэзіі. Чарговая партыя сваіх дасціпных вершаў вас пацешыць сталы ўжо маладосцеўец Віктар Лупасін, а таксама паэт Дзмітрый Патрыч.

З празаікаў сёмага нумара «Малодосці» найбольш адметны аўтар «навічак» Андрэй З-і з надзвычай спецыфічнай нававай-эпапей «Рака», якая будзе сапраўднай «цукеркай» для аматараў пабукаваць па лабірынтах і неадзначаных верабах. Чытайце ў нумары таксама працяг апавесці Віталіі Багун «Гіганты», касмічна-фантастычнай версіі «Тытаніка», ды новы твор Валерыя Снегадзіна «Неадапраўлена апавесць».

Сярод крытычных матэрыялаў вы знойдзеце глыбокі аналіз матываў Гэта ў творчасці Уладзіміра Караткевіча, праведзены даследчыцкі літаратурны Евай Ляўнавай. Фігура Караткевіча, дарэчы, гэты «у цэнтры» ліпенскага нумара, бо менавіта на гэты месяц прыпадае дзень адыходу пісьменніка ў лепшы свет. Уладзімір Сямёнавіч прысвечана традыцыйна маладосцеўскай апытанка, дзе чытачы часопіса дзеляцца асацыяцыямі і ўражаннямі адносна пісьменніка і яго твораў.

У рубрыцы «Эпістальры» вы знойдзеце сапраўды эксклюзіўны матэрыял — ліст Караткевіча да жонкі, напісаны падчас адлечынку ў Друскеніцах. Прачытайце яго, вы ўбачыце пісьменніка з неформальнага боку, што ў выпадку з Караткевічам асабліва каштоўна, бо ён быў неверагодна магутнай і прыгожай асобай, чалавекам, якім можна ганарыцца і захапляцца. Акрамя таго, вы зможаце ацаніць здольнасці Караткевіча-мастака.

Працягвае нас радаваць рубрыка «Гістфакт», дзе па-ранейшаму вахту нясе Палацкі дзяржаўны ўніверсітэт. Чытайце працяг захапальнага мемуараў філарэта Эдварда Тамаша Масальскага, сучасніка і аднаму з славетных славетных Адама Міцкевіча, Яна Чачота і Тамаша Зана. Дар'я Палынская, студэнтка гістфака таго самага Палацкага ўніверсітэта, вышырала падзяляцца даволі інтымным матэрыялам — дзёнікам сваёй этнаграфічнай практыцы. Гэты дзёнік пагруціць вас у бесклапотную, творчую, поўную энергіі і энтузіязму атмасферу студэнцтва і не раз прымуціць усміхнуцца.

Публіцыстыка сёмага нумара «Малодосці» — гэта інтэрв'ю з цікавымі маладымі асобамі ў рубрыках «Выбітныя» і «Без вышэйшай адукацыі», артыкул псіхолога Святланы Сітнік пра цэласнасць быцця і многае іншае... Чытайце «Малодосць» і не дазваляйце лету быць сумным!

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ

Даты Падазеі Людзі

1054 год

— у выніку канфлікту паміж рымскай курыяй і канстанцінопальскім патрыярхам адбыўся афіцыйны падзел хрысціянскай царквы на каталіцкую і праваслаўную. На працягу ўсяго доўгага этапу прыняцця Еўропай хрысціянства грэчаская і лацінская царквы суіснавалі ў напружаным стане. Паміж імі было мала супраціўлення, але не было і фармальнага расколу. У сярэдзіне XI стагоддзя, аднак, гэтыя дзве царквы падшлі да поўнага падзелу. У канстанцінопальскім патрыярхі Міхалі Керулары (абарыў у 1043 годзе) уступіў у спрэчку з візантыйскім кіраўніком паўднёвай Італіі. Ён закрываў усе лацінскія царквы ў Італіі і накіраваў пасланні лацінскім біскупам з асуджэннем іх раскольніцкай практыцы — у прыватнасці, ужывання падчас эўхарыстыі праснакоў (нехважанага хлеба). У гэты час у Рыме папскі пасад пераходзіў на пяць гадоў у рукі самаўзлучанага Льва IX (1049-1054), і мінутым — біскупа Туля і кузена германскага імператара, Папа Леў кіраваў у сваіх дзеяннях моцнай верай у сваё прызначэнне і не збіраўся цярпець ні дробных прыдзіраў грэчаскага патрыярха, ні злоўжыванняў біскупаў і караляў Захаду. У студзені 1054 года ён адпраўляў у Канстанцінопаль легатаў на чале з Гумбертам Мурмуцэрскім і загадаваў ім дамагчыся пацвярджэння яго прэтэнзій на вяршэнства Папы над